

МАНДАТ ЕВРОПЕЙСКА ИНИЦИАТИВА ЗА ГРАДСКО РАЗВИТИЕ – ИНОВАТИВНИ ДЕЙНОСТИ

ТРЕТАТА ПОКАНА ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ EUI-IA
06/05/2024 – 14/10/2024

06/05/2024



Co-funded by
the European Union



Съдържание

1.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	2
2.	ДОПУСТИМИ ОРГАНИ – КОЙ МОЖЕ ДА КАНДИДАТСТВА.....	3
2.1	ПЪРВА КАТЕГОРИЯ	4
2.2	ВТОРА КАТЕГОРИЯ.....	5
2.3	ТРЕТА КАТЕГОРИЯ.....	6
2.4	ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ДОПУСТИМИТЕ ГРАДСКИ ОРГАНИ.....	7
3.	ТЕМАТИЧЕН ОБХВАТ НА ТРЕТАТА ПОКАНА ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ЕИГР-ИД 9	
3.1	ЕНЕРГИЕН ПРЕХОД.....	9
3.2	ТЕХНОЛОГИИ В ГРАДОВЕТЕ.....	18
4.	ФАЗИ НА ПРОЕКТА	27
5.	ПРИНЦИПИ НА ФИНАНСИРАНЕ	29
6.	СЪЗДАВАНЕ И РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОЕКТИ	30
6.1	ПАРТНЬОРСТВО	30
6.2	ЛОГИКА НА ИНТЕРВЕНЦИЯТА И РАБОТЕН ПЛАН НА ПРОЕКТА	34
6.3	ПОДКРЕПА ОТ ЕКСПЕРТИ	36
6.4	ТРАНСФЕР	36
6.5	КАТЕГОРИИ РАЗХОДИ.....	39
7.	ПРОЦЕДУРА НА КАНДИДАТСТВАНЕ	40
8.	ПРОЦЕДУРА НА ПОДБОР.....	42
8.1	ПРОВЕРКА ЗА ДОПУСТИМОСТ	42
8.2	СТРАТЕГИЧЕСКА ОЦЕНКА	44
8.3	ОПЕРАТИВНА ОЦЕНКА	45
8.4	СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	45
8.5	КРИТЕРИИ ЗА ИЗКЛЮЧВАНЕ НА КАНДИДАТИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА	46
9.	НАЧАЛНА ФАЗА И СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ.....	47
10.	КАК ДА ПОЛУЧИТЕ ПОМОЩ	48
11.	ОСНОВНИ ДАТИ.....	49

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Законодателният пакет в областта на политиката на сближаване за периода 2021-2027 г. включва създаването на Европейската инициатива за градско развитие (посочена в член 12 от Регламент № 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд¹ – Регламент за ЕФРР/КФ) – инструмент на Европейския съюз, наследник на Инициативата за градски иновативни дейности, изпълнявана през програмния период 2014-2020 г. Тази нова инициатива е основен инструмент за подкрепа на градове от всякакъв мащаб, за изграждане на капацитет и знания, за подкрепа на иновациите и за разработване на преносими и мащабируеми иновативни решения на градските предизвикателства от значение за Европейския съюз (ЕС). Крайната цел е да се вдъхнови използването на основните програми на политиката на сближаване в градските райони с доказани иновации, особено тези, които получават подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) по специфичните цели, определени в член 3 от Регламента за ЕФРР/КФ², и да се укрепи иновационният капацитет на градовете като бенефициенти или посредници в управлението на тези фондове.

Една от основните цели на Европейската инициатива за градско развитие (ЕИГР), и по-специално на нейното направление „Иновативни дейности“ (ЕИГР-ИД), е да продължи подкрепата, започната от инициативата „Иновативни дейности в градовете“, като **предостави на градските органи в цяла Европа пространство и ресурси за идентифициране и експериментирание (чрез пилотни проекти) на нови иновативни отговори на взаимосвързаните и сложни местни предизвикателства, свързани с устойчивото градско развитие.** Чрез инициативата ЕИГР-ИД градските органи ще имат възможност да проверят как новите и недоказани решения работят на практика и как отговарят на сложността на реалния живот. Процесите и резултатите от експериментите ще бъдат проследени от градове партньори от други държави (трансферни партньори), за да се подкрепи и засили възможността за трансфер и възпроизвеждане на тестваните иновативни решения в целия ЕС.

Градските органи следва да се възползват от възможността, предлагана от ЕИГР-ИД, да изпробват иновативни подходи и методи на работа извън обхвата на „нормалните проекти“ (които биха могли да бъдат финансирани от „традиционните“ източници на финансиране, включително основните програми на ЕФРР). ЕИГР-ИД позволява на градовете да превърнат амбициозните и творчески идеи в прототипи, които могат да бъдат изпробвани в реална градска среда. С други думи, ЕИГР-ИД подкрепя пилотни проекти, които са твърде рискови, за да бъдат финансирани от

¹ Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021R1058>. Специфичните цели, към които е насочен ЕФРР, ще бъдат уточнени във всяка отделна покана за представяне на предложения за Европейска инициатива за градско развитие - иновативни дейности.

² *Пак там.*

традиционните източници на финансиране, при условие че са изключително иновативни и експериментални.

Проектите на ЕИГР-ИД се избират чрез покани за представяне на предложения по една или повече теми, предложени от Европейската комисия (ЕК). Общият бюджет на ЕИГР е 450 млн. евро от ЕФРР, 75 % от които са предназначени за подкрепа на направлението ЕИГР-ИД. Всеки проект може да получи съфинансиране от ЕФРР в размер на максимум 5 млн. евро, а изпълнението на проектите следва да се осъществи в рамките на максимален период от 3,5 години.

ЕИГР се управлява от Генерална дирекция „Регионална и селищна политика“ (ГД REGIO) на ЕК чрез непряко управление. ЕК е определила региона О дьо Франс (Франция) за доверен субект за изпълнението на ЕИГР. Създаден е постоянен секретариат на ЕИГР, който да оказва съдействие на доверения субект и да осигурява ежедневното управление на ЕИГР.

С настоящия мандат довереният субект приканва отговарящите на условията органи да представят предложения за проекти в рамките на третата покана за представяне на предложения от Европейската гражданска инициатива – иновативни действия (EUI-IA). За тази покана за представяне на предложения е отпуснат примерен бюджет от 90 млн. евро от ЕФРР.

Настоящият документ определя изискванията и процеса, които трябва да се следват за третата покана за представяне на предложения от Европейската гражданска инициатива – иновативни действия (EUI-IA). Той следва да се чете заедно с Ръководството на ЕИГР-ИД, с допълнителния работен документ с формуляр за кандидатстване и с други документи, публикувани на уебсайта на ЕИГР, свързани с поканата.

2. ДОПУСТИМИ ОРГАНИ – КОЙ МОЖЕ ДА КАНДИДАТСТВА

Следните органи могат да кандидатстват за подкрепа за провеждане на ЕИГР-ИД:

- **Първа категория:** Всеки градски орган на местна административна единица, определена според степента на урбанизация (DEGURBA) на Евростат като голям град, малък град или предградие (съответстващо на DEGURBA код 1 или DEGURBA код 2 на Евростат), включваща най-малко 50 000 жители.
- **Втора категория:** Сдружение или обединение на градски органи с правен статут на организирана агломерация, съставена от местни административни единици, в които мнозинството (поне 51%) от жителите живеят в местни административни единици, определени според степента на урбанизация (DEGURBA) на Евростат като голям град,

малък град или предградие (съответстващи на DEGURBA код 1 или DEGURBA код 2), и в които общото население е най-малко 50 000 жители.

- **Трета категория:** Сдружение или обединение на градски органи без правен статут на организирани агломерации, в които всички участващи градски органи (главен градски орган и свързани градски органи) са местни административни единици, определени според степента на урбанизация (DEGURBA) на Евростат като големи градове, малки градове или предградия (съответстващи на DEGURBA код 1 или DEGURBA код 2), и в които общото население (главен градски орган и свързани градски органи) е най-малко 50 000 жители.

Само допустимите градски органи, както е определено по-горе, могат да подадат формуляр за кандидатстване в рамките на поканата за представяне на предложения на ЕИГР-ИД.

Определението за местни административни единици, както и класификацията според степента на урбанизация и данните за броя на жителите се основават на информацията, предоставена в таблицата за съответствие на ЕИГР-ИД (<https://www.urban-initiative.eu/sites/default/files/2024-05/EUI-IA Call 3 Correspondence table.xlsx>). Тази таблица ще се използва като основен референтен документ за проверката за допустимост. Кандидатите се приканват да направят справка с таблицата за съответствие, за да проверят допустимостта си и да предоставят информация за местните административни единици, включени в административните им граници, както и цифрите относно броя на жителите. Силно се препоръчва извършването на самооценка на допустимостта (въз основа на гореспоменатата таблица за съответствие) преди попълването на формуляра за кандидатстване. В случай на пропуски, несъответствия или съмнения относно тълкуването на данните, включени в таблицата за съответствие на ЕИГР-ИД, на кандидатите се препоръчва да се свържат с постоянния секретариат, преди да попълнят и подадат формуляра за кандидатстване. По време на процедурата за подбор постоянният секретариат ще извърши проверката си за допустимост изключително въз основа на информацията, попълнена във формуляра за кандидатстване. В случаите, когато статутът на кандидата като допустим кандидат не е сигурен, постоянният секретариат ще поддържа връзка с всички съответни партньори, включително Евростат, за да определи допустимостта.

2.1 ПЪРВА КАТЕГОРИЯ

- Общини/градски съвети/райони, чиито административни граници съответстват на една местна административна единица. В този случай местната административна единица се класифицира като голям град, малък град или предградие в зависимост от степента на урбанизация (код 1 и/или 2 в таблицата за съответствие – колона „Степен на урбанизация“) и има най-малко 50 000 жители.
- Общини/градски съвети, чиито административни граници включват няколко местни административни единици. Такъв е случаят с общините/градските съвети в Португалия,

Ирландия, Гърция, Малта и Латвия, където определението на Евростат за местна административна единица не съответства на общини/градски съвети, а на инфраобщински единици (енории) или статистически единици (избирателни райони). В този случай общината/градският съвет може да отговаря на условията само ако има общо 50 000 жители и ако мнозинството (поне 51% от жителите) живеят в местни административни единици, класифицирани като големи градове, малки градове или предградия в зависимост от степента на урбанизация (код 1 и/или 2 в таблицата за съответствие – колона „Степен на урбанизация“).

2.2 ВТОРА КАТЕГОРИЯ

Организираны агломерации, които представляват сдружение/обединение от градски органи, отговарящи на следните критерии:

- Да бъдат официално признати като ниво на местно управление (различно от регионалното и провинциалното ниво) от националното законодателство със задължението общините/градските съвети да се присъединят към надобщинската организация (следователно в тази категория не се включват сдружения, които са съставени на доброволна основа, с конкретна цел и/или с ограничен срок).
- Да се състоят само от общини/градски съвети (следователно в тази категория не се включват сдружения, включващи други институции като университети, търговски камари и др.).
- Да разполагат със специфични правомощия, определени от националното законодателство, делегирани от участващите общини за области на политиката, свързани с проекта за ЕИГР-ИД. Сдруженията се приканват да предоставят точна препратка към националната правна рамка. Организираните агломерации трябва да имат изключителни правомощия за разработване и прилагане в областите на политиката, свързани с проекта за ЕИГР-ИД.
- Да имат специфична политическа (с непряко представителство на участващите общини) и административна структура (със специализиран персонал).

Примери за допустими организираны агломерации в рамките на ЕИГР-ИД са:

- Франция: Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération, Etablissements Publics Territoriaux (EPT) и Communautés de Communes.
- Италия: Само Città Metropolitane и Unione di Comuni. Моля, имайте предвид, че Consorzi, Gruppi di Azione Locale (GAL), Convenzione dei Comuni или всяка друга организирана агломерация, която не се счита за местен орган на властта съгласно италианското

национално законодателство (Testo Unico degli Enti Locali), не отговаря на условията за кандидатстване.

- Германия: Landkreis.
- Испания: Mancomunidades и Area Metropolitana Barcelona. Моля, обърнете внимание, че „Diputaciones provinciales“ (провинциални правителства) се считат за провинциални органи и следователно не се признават за допустими организирани агломерации.
- Португалия: Comunidades Intermunicipais (CIMs).

Европейските групи за териториално сътрудничество (ЕГТС), чиито партньорства се състоят само от градски органи (както е определено по-горе) и които имат специфични компетенции за разработване и прилагане на политики, свързани с поканата за участие в инициативата на ЕИГР-ИД, се считат за организирани агломерации и следователно могат да кандидатстват в рамките на поканите за участие в инициативата на ЕИГР-ИД като основни или свързани градски органи. ЕГТС, чиито партньорства включват други организации (например: държави членки, регионални органи, асоциации, университети и т.н.), не се считат за организирани агломерации и не могат да кандидатстват като главни или свързани градски органи, но могат да се присъединят като партньори по изпълнението към предложение, подадено от допустим градски орган.

В рамките на ЕИГР-ИД организирани агломерации се разглеждат като един градски орган, който представлява всички участващи общини/градски съвети. Поради тази причина в проектно предложение, подадено от организирана агломерация, тя се посочва като главен градски орган. За да провери допустимостта на организирани агломерации, постоянният секретариат ще провери дали общият брой на жителите е най-малко 50 000 и дали мнозинството (най-малко 51% от жителите) живеят в местните административни единици, включени в агломерацията, които са класифицирани като големи градове, малки градове или предградия в зависимост от степента на урбанизация.

2.3 ТРЕТА КАТЕГОРИЯ

Всяко сдружение на градски органи (национални/регионални сдружения на градски органи, териториални пактове, райони за развитие и т.н.), както и отделни градски органи, които не са сключили официални споразумения за сътрудничество, но желаят да кандидатстват съвместно, могат да кандидатстват, като посочат главен градски орган сред участващите общини/градски съвети, а останалите посочат като свързани градски органи.

За да бъдат допустими, всички участващи градски органи (главни и свързани градски органи) трябва да бъдат признати за местни административни единици и да бъдат класифицирани като големи градове, малки градове или предградия в съответствие със степента на урбанизация на Евростат (DEGURBA код 1 или DEGURBA код 2). В случай на градски органи, чиито административни граници включват повече от една местна административна единица, се

прилагат същите правила за определяне на степента на урбанизация, описани в раздел 2.1. Връзката между главните и свързаните градски органи не е необходимо да бъде формализирана към момента на подаване на формуляра за кандидатстване. В случай че предложението бъде одобрено и подкрепено, отношенията ще трябва да бъдат формализирани под формата на споразумение за партньорство (постоянният секретариат ще предостави на главния градски орган образец).

Предишният опит показва, че отделни проекти, изпълнявани от сдружения или обединения от градове без статут на организирана агломерация, включващи повече от 3 градски органа (главни и свързани градски органи) без териториална близост, рискуват да загубят съгласуваност и да срещнат трудности при постигането на значими резултати. Поради това се препоръчва сдруженията и/или обединенията от градски органи (без статут на организирани агломерации), които желаят да кандидатстват, да бъдат териториално съседни и да се стремят да ограничат броя на участващите свързани градски органи.

2.4 ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ДОПУСТИМИТЕ ГРАДСКИ ОРГАНИ

В допълнение към принципите, изложени по-горе за всяка конкретна категория допустими градски органи, следните принципи се прилагат за всички допустими градски органи в рамките на ЕИГР-ИД:

- Всички градски органи трябва да се намират в държава членка на ЕС.
- Само допустимите градски органи, както е определено по-горе, могат да подадат формуляр за кандидатстване в рамките на поканата за представяне на предложения на ЕИГР-ИД. Формуляр за кандидатстване, подаден от партньор по изпълнението, ще бъде обявен за недопустим.
- Градските органи (както са определени по-горе) могат да бъдат посочени в проектното предложение само като основни и/или свързани градски органи. Категорията „Партньори по изпълнението“ е запазена само за институции и/или организации, които не са признати за градски органи в рамките на ЕИГР-ИД.
- Ако иновативните решения изискват интерфейс между града и селото или подход, основан на функционална област, е възможно, като партньори по изпълнението, да се включат местни административни единици, определени като селски в зависимост от степента им на урбанизация (DEGURBA код 3 на Евростат). Моля, имайте предвид, че броят на жителите им не се отчита за достигане на минималния праг за допустимост от 50 000. Причината за включването на местни административни единици, определени като селски, трябва да бъде ясно представена и обоснована във формуляра за кандидатстване.

- Градски орган или организирана агломерация може да участва само в едно проектно предложение в рамките на всяка покана за представяне на предложения (дори ако тези проектни предложения са подадени по различни теми в една и съща покана за представяне на предложения). Правилото се прилага и за свързаните градски органи (една община може да участва само в едно проектно предложение, независимо дали е главен или свързан градски орган).
- Градски власти, които вече са получили подкрепа в проект, одобрен от EUI-IA в рамките на предишна покана за представяне на предложения, не могат да подават нов формуляр за кандидатстване.
- Градските органи трябва да отговарят на изискванията за изключване от достъп до финансиране (повече подробности са представени по-долу в раздел 8.5 „Критерии за изключване на кандидати за безвъзмездни средства“ и в Ръководството на ЕИГР-ИД, глава 3.3 „Критерии за изключване на кандидати за безвъзмездни средства“).

Агенциите и дружествата (напр. в областта на управлението на енергията/отпадъците, икономическото развитие, популяризирането на туризма и т.н.), които са изцяло или частично собственост на общината/градския съвет, не се считат за местни административни единици и следователно не могат да бъдат признати за допустими градски органи. Независимо от това тези организации могат да участват в партньорството като партньори по изпълнението (повече подробности относно ролите и отговорностите на партньорите по изпълнението са предоставени в ръководството към ЕИГР-ИД, глава 2.1.2 „Типология на Европейската инициатива за градско развитие – партньори за иновативни дейности“).

Моля, обърнете внимание, че в случай на сдружения или обединения на градски органи с правен статут на организирани агломерации (втора категория допустими органи – за подробности вж. по-горе), институцията, включително всички други участващи градски органи, се счита за един градски орган в рамките на ЕИГР-ИД и следователно агломерацията се вписва като главен градски орган. В случай на сдружения или обединения от градски органи без правен статут на организирана агломерация (трета категория допустими органи – вж. по-горе за подробности), от участващите градски органи се изисква да определят една община като главен градски орган, а останалите общини – като свързани градски органи.

3. ТЕМАТИЧЕН ОБХВАТ НА ТРЕТАТА ПОКАНА ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ЕИГР-ИД

ЕИГР е създадена като един от инструментите в подкрепа на изпълнението на Градската програма за ЕС – ключов инструмент за прилагането на новата Лайпцигска харта. В продължение на подхода на иновативните дейности за градско развитие (ИДГР) Поканите за участие в ЕИГР-ИД ще бъдат организирани по теми, определени от ЕК въз основа на новата Лайпцигска харта, и по приоритети на ЕК, които имат междусекторно измерение, като например екологичния и цифровия преход. С цел да се повиши разбираемостта на проектите на ЕИГР-ИД по отношение на политиката на сближаване и да се улесни тяхното последващо разширяване и/или възпроизвеждане с финансиране от ЕФРР, в поканите за представяне на предложения на ЕИГР-ИД се посочват и специфичните цели на политиката на сближаване, към които е насочена поканата. Кандидатите ще трябва да обърнат специално внимание на това да докажат, че решенията, които предлагат да тестват, са подходящи за политиката на сближаване в светлината на представените специфични цели. Определен е също така списък с показатели (т.е. такива, които ще се използват и наблюдават заедно с други показатели, които партньорите по проекта ще определят за себе си), за да се улесни разбирането на желаните ефекти на ниво проект и да се даде възможност за обобщаване на резултатите на ниво област на политиката и/или на ниво ЕИГР-ИД.

В рамките на третата покана за представяне на предложения кандидатите могат да подават проектни предложения, насочени към една от двете теми: Енергиен преход и Технологии в градовете.

3.1 ЕНЕРГИЕН ПРЕХОД

ОБЩО ОПРЕДЕЛЕНИЕ И КОНТЕКСТ НА ТЕМАТА „ЕНЕРГИЕН ПРЕХОД“.

Енергетиката е от основно значение за прехода на Европейския съюз към неутралност по отношение на климата до 2050 г. в съответствие с [Европейската зелена сделка](#). Енергийният сектор, отговарящ за над 75% от емисиите на парникови газове в ЕС, претърпява дълбока трансформация към икономика с нулево нетно потребление.

Агресивната война на Русия срещу Украйна припомни също така критичната зависимост на Европа от източниците на изкопаеми горива и тежките икономически последици, които тя понася в случай на недостиг, по-конкретно за уязвимите групи и сектори, силно зависими от енергията.

Като част от отговора си ЕС прие плана [REPowerEU](#) за: (i) намаляване на зависимостта на ЕС от изкопаеми горива чрез икономии на енергия; (ii) диверсифициране на доставките; и (iii) бързо заместване на изкопаемите горива с възобновяеми и нисковъглеродни алтернативи.

Неотдавна Комисията предложи да включи чистите технологии и биотехнологиите (включително за производството и потреблението на енергия) сред технологиите от основна важност, на които да се основава индустриалният суверенитет и дългосрочната конкурентоспособност на ЕС, като част от платформата „Стратегически технологии за Европа“ (STEP)³.

ЕС разчита на всеобхватна законодателна и политическа рамка, която определя цели за използването на възобновяема енергия, енергийна ефективност и декарбонизация на сградния фонд. Постигането на тези цели изисква мобилизация на всички участници. Държавите членки бяха призовани да разработят окончателни актуализирани национални планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК) до юни 2024 г.⁴, за да очертаят своя принос. Изчислено е, че за енергийния преход в ЕС са необходими допълнителни инвестиции в размер на 620 млрд. евро годишно в сравнение със сегашните нива⁵.

В този контекст политиката на сближаване играе ключова роля и е насочена към постигането на социално справедлив енергиен преход. За периода 2021–2027 г. 33% от средствата, разпределени по програми от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), и 56% от средствата по Кохезионния фонд ще бъдат предоставени за инвестиции в действия в областта на климата, включително за подпомагане на енергоспестяването (особено в сградите), устойчивата градска мобилност и адаптирането към изменението на климата в държавите членки, регионите, градовете и населените места. Повече от 15 % от тези средства ще бъдат насочени към пестене на енергия, насърчаване на възобновяемата енергия, подобряване на интелигентните мрежи и повишаване на квалификацията и преквалификация на хората за зеления и цифровия преход. Освен това Фондът за справедлив преход, като нов инструмент, създаден, за да гарантира, че нито един регион няма да бъде изоставен, ще инвестира още 25 млрд. евро в умения и икономическа диверсификация, подкрепа за секторите на възобновяемата енергия и декарбонизация на въглеродно интензивните индустрии във въглищните региони и другите територии, които са най-засегнати от негативното въздействие на прехода към климата. Като цяло пакетът за политиката на сближаване в размер на 110 млрд. евро представлява безпрецедентна възможност за осигуряване на устойчив път към неутрална по отношение на климата Европа⁶.

Цялостното решаване на проблемите, свързани със замърсяването на въздуха, сигурността и достъпността на енергийните доставки и наличието на безвъглероден обществен транспорт, сгради и услуги в градските райони, изисква иновативни, интегрирани и социално приобщаващи решения. От съществено значение е енергийният преход да се включи в интегрирани подходи извън традиционните сектори (енергетика, транспорт и управление на отпадъците), за да се

³ Регламент (ЕС) 2024/795 от 29.02.2024 г. за създаване на Платформа за стратегически технологии (STEP).

⁴ [Национални планове в областта на енергетиката и климата \(europa.eu\)](#)

⁵ Проучване на прогнозите за 2023 г. (COM(2023)376 от 6.7.2023 г.).

⁶ [#EURegioDataStories - Проучване на инвестициите 2021-2027 г.](#)

постигне напредък по по-широки обществени цели като активна мобилност, достъпни жилища, енергийна бедност, кръгова икономика, обществено здраве и/или насърчаване на работни места и умения за зеления преход.

В рамките на темата „Енергиен преход“ ЕГИ има за цел да подкрепи тестването на преносими и мащабируеми иновативни решения в реални условия за икономически жизнеспособни, по-интелигентни и по-интегрирани местни енергийни мрежи с нулеви въглеродни емисии и ориентирани към търсенето, като същевременно даде възможност на гражданите и заинтересованите страни да ускорят прехода.

Темата „Енергиен преход“ допринася и е взаимосвързана с редица политики и инициативи на ЕС, като например Зелената сделка на ЕС, плана REPowerEU, Стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата, Европейския Стратегическия план за енергийни технологии, Плана за действие на ЕС за нулево замърсяване, Новата европейска инициатива „Баухаус“, Стратегията на ЕС за вълни на саниране, Инициативата за достъпни жилища, Новата европейска рамка за мобилност, мисиите на ЕС за неутрални по отношение на климата и интелигентни градове и за адаптиране към изменението на климата, Европейското партньорство „Стимулиране на градския преход към устойчиво бъдеще“ „Хоризонт Европа“, Споразумението на кметовете относно климата и енергетиката и предизвикателството „Интелигентни градове“.

Той се основава и на постиженията от програмата за градовете за тематичното партньорство на ЕС „Енергиен преход“ и на разработените действия за по-добро регулиране, финансиране и знания в тази област⁷.

Европейската комисия се стреми да постигне балансиран портфейл от проекти, отговарящи на най-високите стандарти за качество, като същевременно отразява географското, пространственото и демографското разнообразие на европейските градове. Очаква се предложенията за проекти да бъдат силно експериментални, поради което няма вероятност да бъдат финансирани от традиционни или основни източници на финансиране.

ЗНАЧЕНИЕ ЗА ГРАДСКИТЕ ВЛАСТИ И ТЯХНАТА РОЛЯ

Действията в градовете са от първостепенно значение за постигане на неутралност по отношение на климата. Повече от 75% от населението на ЕС живее в градски райони, като се очаква до 2050 г. тази цифра да нарасне до почти 85%. В резултат на това градовете отговарят за по-голямата част от търсенето на електроенергия в ЕС, която най-често се произвежда извън техните граници, и отговарят за най-високите нива на емисии на парникови газове.

Същевременно, като центрове на икономическа активност, обществена ангажираност и иновации, градовете са в добра позиция да поемат водеща роля при внедряването на решенията, които енергийният преход изисква, и да ръководят партньорства с научен опит на място,

⁷ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/partnerships/energy-transition>

заинтересовани страни от целия енергиен спектър, предприятия и граждани, за да предизвикат координирани действия и промени в поведението на потребителите.

Използвайки своите фискални и регулаторни правомощия на местно ниво, градовете могат да направляват развитието на земеползването и пространственото планиране по начин, който повишава енергийната ефективност във всички градски сектори – от устойчивия транспорт (напр. зони без автомобили, такси за задръствания) до местното производство на енергия от възобновяеми източници (напр. зелени облигации). Те са пряко оправомощени и от законодателството на ЕС, като например наскоро преразгледаната Директива за енергийните характеристики на сградите⁸ и Директивата относно енергийната ефективност⁹, която предвижда общините с население над 45 000 жители да разработват местни планове за охлаждане и отопление.

Градовете могат също така да допринесат за реална промяна като местни доставчици на услуги при експлоатацията, поддръжката или вземането на стратегически решения за инвестиции в активи, собственост на общината. Като такива те имат предимство по отношение на начините за намаляване на емисиите на парникови газове, произтичащи от парковете на обществения транспорт, управлението на отпадъците и отпадъчните води, отоплителните/охладителните системи на общинските сгради (включително жилищните). Те могат да разпространяват нови практики чрез зелени и иновативни обществени поръчки, енергийни одити или публично-частни партньорства.

Градските власти са в добра позиция да мобилизират съответните местни промишлени и икономически участници. Устойчивите енергийни системи трябва да бъдат разработени в подходящ мащаб, за да обслужват множество потребители и сгради на ниво квартал или район. Управлението на енергията в кварталите играе важна роля в създаването на интелигентни интегрирани енергийни системи, които свеждат до минимум търсенето на първична енергия. Районите представляват подходящ мащаб за иновации¹⁰ и за ангажиране на гражданите и поемане на пряк контрол върху части от веригата за доставка на енергия (местни пазари). Малките и средните градове биха могли по-конкретно да се възползват от по-малко ограничени (централизирани) енергоразпределителни мрежи, отколкото по-големите агломерации, за да се отличат с такива иновативни подходи и подходи, свързани с участието.

От друга страна, преминаването към по-децентрализирани и динамични енергийни системи и технологии изисква от градовете и околните общини да планират заедно как ще се развива търсенето на енергия и как ще бъде задоволявано то с течение на времето в дадено населено място. Обединяването на усилията помага за достигане на критичната маса, необходима за определени видове инвестиции, за осигуряване на по-ефективно използване на ресурсите и

⁸ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19003/energy-efficiency-of-buildings-meps-adopt-plans-to-decarbonise-the-sector>

⁹ Директива (ЕС) 2023/1791 от 13.09.2023 г. относно енергийната ефективност за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955

¹⁰ Вж. интегрирания подход към районите с положителна енергия като част от преразглеждането на Стратегическия енергиен план на ЕС (COM 634 окончателен от 20.10.2023 г.).

реализиране на икономии от мащаба, за диверсифициране на източниците на доставка и/или за по-добро интегриране в по-големи енергийни мрежи. Работата отвъд административните граници и действията на ниво функционални градски райони също са от голямо значение за финансирането и постигането на по-чиста мобилност в зоната на придвижване и във взаимодействието между градските и селските райони.

Освен това градските власти трябва да свикнат с по-маркетингов подход, за да могат да представят солидни енергийни планове и проекти на широк кръг заинтересовани страни, включително граждани, местни дружества, изследователи, банки и частни инвеститори. Иновативните схеми за финансиране – формулата за привличане на частно финансиране, ще бъдат ключови съображения за засилване на възпроизводимостта и потенциала за увеличаване на инвестициите. Инициативи като Европейския механизъм за градско развитие¹¹ или Пазара на интелигентните градове¹² предоставят конкретна практическа подкрепа и съвети за това как трябва да се организират градовете в тази насока.

С оглед на гореизложеното предложенията за проекти по темата „Енергиен преход“ не трябва да се разработват изолирано от средносрочните и дългосрочните действия, насочени към цялостно справяне със социално-икономическите и екологичните предизвикателства на енергийния преход, и се очаква да бъдат включени в съществуващите стратегически и систематични подходи за екологизиране и/или климатична неутралност и устойчивост на града. Такива подходи¹³ могат например да включват стратегии за устойчиво градско развитие в рамките на политиката на сближаване¹⁴, планове за действие за устойчива енергия и климат (SECAP), разработени в рамките на Споразумението на кметовете на ЕС за климата и енергетиката¹⁵, планове за устойчива градска мобилност (ПУГМ), местни зелени сделки в рамките на инициативата Предизвикателство „Интелигентни градове“¹⁶ или договори за климатични градове, изготвени от градовете, участващи или присъединили се към мисията на ЕС за климатично неутрални и интелигентни градове¹⁷. Подобно включване в съответните градски стратегии и планове ще бъде отчетено в стратегическата оценка на проектните предложения¹⁸.

ПОДКАНИ ЗА ГРАДСКИТЕ ВЛАСТИ

Без да се налагат предписания по отношение на очакваните отговори, които могат да се различават значително в отделните градове с оглед на техния размер, вътрешни характеристики

¹¹ <https://www.eucityfacility.eu/home.html>

¹² <https://smart-cities-marketplace.ec.europa.eu>

¹³ Списъкът със стратегически/системни подходи е примерен.

¹⁴ Член 11 от Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд.

¹⁵ <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/home>

¹⁶ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/local-green-deals>

¹⁷ [Неутрални по отношение на климата и интелигентни градове – Европейска комисия \(europa.eu\)](https://www.intelligentcitieschallenge.eu/local-green-deals)

¹⁸ За повече подробности относно процедурата за подбор вижте раздел 3.2 от [Ръководството за](#) кандидати на [EUI-IA](#).

и предизвикателства, кандидатите се приканват да разгледат темите и въпросите, изброени по-долу, при подготовката на своите проектни предложения. Тестването на мерки, свързани с повече от една от тези теми и проблеми, по интегриран начин, също е възможно и силно препоръчително за темата на настоящата покана.

- **Минимизиране на енергийното потребление** в градовете чрез:
 - модернизиране на обществени сгради и на жилищния сектор, както и други енергийни мерки, насърчаващи дружествата за недвижими имоти, предприятията и/или физическите лица да правят подобни инвестиции, с особен акцент върху бедните квартали и/или уязвимите домакинства, за да се справят с енергийната бедност и разходите за ускорения енергиен преход.
 - декарбонизация на обществения градски транспорт като алтернатива на леките автомобили, като се използва комбинираният потенциал на електрифицирането (по-конкретно от възобновяеми енергийни източници), на свързаността, автоматизацията или интелигентните автопаркове, управлението на пътния трафик и енергетиката. Могат да бъдат проучени и нови решения в областта на микромобилността и мобилността като услуга (Mobility-as-a-Service – MaaS), нови технологии и логистични центрове, насочени към ускоряване на преминаването към по-чисти и по-достъпни начини на придвижване (ходене пеша, колоездене), с допълнителни ползи по отношение на здравето, задръстванията, произшествията, шума и нарастващата транспортна бедност в градовете, както и координирани мерки за декарбонизация и стимули на ниво функционален градски район, за да се даде възможност на пътуващите извън административните граници на града да допринесат и да се възползват от преминаването към по-чисти начини на придвижване.
- **Разнообразяване на местните енергийни източници** чрез максимално използване на ендегенния потенциал за производство и използване на възобновяема енергия (вятърна, водна, океанска, слънчева, геотермална, от биомаса) или на местни вторични енергийни източници, включително чрез оползотворяване и използване на разнообразни отпадъци и/или вторични източници на топлина, налични в града и околностите му, като се премахнат пречките пред кръговата и ресурсната ефективност.
- **Разгръщане на интелигентни и интегрирани местни енергийни системи** чрез насърчаване на иновативни подходи за съхранение и доставка на енергия, за да се намали зависимостта от външни източници, и/или увеличаване на взаимодействието между енергийните системи на сградите и транспорта чрез интелигентни (енергийни или топлинни) мрежи или чрез по-нататъшно изпитване и разширяване на модела на Позитивно енергийните квартали (Positive energy districts – PED)¹⁹.

¹⁹ Според определението, разработено в рамките на програмата на Инициатива за съвместно планиране „Градската Европа“, „Позитивно енергийни квартали с положителна енергия за устойчиво градско развитие“: „Позитивно енергийните квартали са енергийно ефективни и енергийно гъвкави градски райони или групи от свързани сгради, които произвеждат нулеви нетни емисии на парникови газове и активно

- **Максимално ангажиране на много заинтересовани страни и граждани** чрез разработване на стимули и/или иновативни схеми за подпомагане и/или бизнес модели за развитие на енергийни общности²⁰ и всякакви други подобни формули, които да позволят на различни клиенти да станат „просуматори“ на енергия, т.е. едновременно потребители и производители на енергия на местния пазар. Може да се обмислят и цифрови решения (интелигентни приложения, обмен на данни), които да ускорят съвместното участие и промените в поведението.
- **Увеличаване на работните места и уменията за енергийния преход** чрез откриване и преодоляване на съществуващите пропуски на местните пазари на труда по отношение на квалифициран персонал за чистите транспортни и енергийни сектори и/или проучване на потенциала за нови устойчиви продукти, иновативни работни места и усъвършенствани знания и умения, които преходът може да даде. По-конкретно могат да се разгледат социалните иновации, водещи до заетост на най-уязвимите и/или до процъфтяване на услугите в близост, стартиращите предприятия (включително микропредприятия), основани на поправка, повторна употреба и/или търговска реализация на висококачествено рециклиране на продукти.

ЦЕЛИ НА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ

- Специфична цел 2.1 за по-екологична Европа чрез „насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове“,
- Специфична цел 2.2 за по-екологична Европа чрез „насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници в съответствие с Директива (ЕС) 2018/2001, включително критериите за устойчивост, определени в нея“,
- Специфична цел 2.3 за по-екологична Европа чрез „разработване на интелигентни енергийни системи, мрежи и съхранение извън Трансевропейската енергийна мрежа (TEN-E)“,
- Специфична цел 2.6 за по-екологична Европа чрез „насърчаване на прехода към кръгова и ресурсно ефективна икономика“,
- Специфична цел 2.8 за по-екологична Европа чрез „насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност като част от прехода към икономика с нулеви нетни въглеродни емисии“,

управляват годишното местно или регионално производство на излишък от възобновяема енергия. Те изискват интегриране на различни системи и инфраструктури и взаимодействие между сградите, потребителите и регионалните енергийни системи, системите за мобилност и ИКТ, като в същото време осигуряват енергийно снабдяване и добър живот за всички в съответствие със социалната, икономическата и екологичната устойчивост“.

²⁰ Чрез [пакета "Чиста енергия за всички европейци"](#), приет през 2019 г., ЕС въведе в законодателството си концепцията за енергийни общности, по-специално като граждански енергийни общности и [общности за възобновяема енергия](#).

https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-communities_en

- Специфична цел 5.1 за Европа, по-близка до гражданите, чрез *„насърчаване на интегрираното и приобщаващо социално, икономическо и екологично развитие, културата, природното наследство, устойчивия туризъм и сигурността в градските райони“*.

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РЕЗУЛТАТ И КРАЙНИ ПРОДУКТИ

Предложенията за проекти ще бъдат оценявани, наред с други критерии, по способността им да постигнат надеждни резултати и по надеждността на методологията им за измерване на тези резултати.

В контекста на темата „Енергиен преход“ градските власти се приканват да определят набор от показатели, които по интегриран начин да отразяват взаимосвързаните съпътстващи ползи (напр. качество на въздуха, устойчивост на климата, заетост, приобщаване), които техните проектни предложения биха генерирали.

В своите заявления градските власти могат да се позовават на всеки от изброените по-долу показатели, когато това е от значение за техните проектни идеи. Списъкът не е препоръчителен или изчерпателен. В него са включени показатели, които не корелират изрично с предмета на темата за енергийния преход, но които могат да бъдат полезни за изразяване на осезаеми резултати и поради това си струва да бъдат разгледани. Такива показатели следва да бъдат допълнени с показатели, свързани с конкретния проект.

Градските власти са свободни да определят свои собствени специфични показатели за проекта, като същевременно вземат предвид изброените, за да отразят по най-ясен и убедителен начин промените, които техният проект има потенциала да постигне.

Показатели за резултатите

- Създадени нови продукти и услуги (*мерна единица: нови продукти/услуги*).
- Подкрепена инфраструктура (нова, ремонтирана, преустроена или модернизирана) (*мерна единица: подкрепени инфраструктури*).
- Създадено и/или поддържано ново оборудване (*мерна единица: ново оборудване*).
- Подкрепени лица (обучени, квалифицирани, придружени или подпомогнати) (*мерна единица: лица*).
- Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски организации (*мерна единица: предприятия, работещи с научноизследователски организации*).
- Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи) (*мерна единица: предприятия*).

- Население, обхванато от проекти в рамките на интегрирани действия за социално-икономическо приобщаване на маргинализирани общности, домакинства с ниски доходи и групи в неравностойно положение (*мерна единица*: лица).
- Обществени сгради с подобрена енергийна ефективност (*мерна единица*: квадратни метри).
- Жилища с подобрени енергийни характеристики (*мерна единица*: жилища).
- Допълнителен производствен капацитет за електроенергия от възобновяеми източници (в т.ч. електроенергия, топлинна енергия) (*мерна единица*: MW).
- Новоизградени или подобрени линии на мрежата за централно отопление и охлаждане (*мерна единица*: км).
- Подкрепени общности за възобновяема енергия (*мерна единица*: общности за възобновяема енергия).
- Решения за съхранение на електроенергия (*мерна единица*: MWh).
- Инсталирани системи за мониторинг на замърсяването на въздуха (*мерна единица*: брой системи).²¹
- Цифрови системи за управление на интелигентни енергийни системи (*мерна единица*: системни компоненти).
- Заинтересовани страни, участващи в подготовката и съвместното изпълнение на проекта (*мерна единица*: участие на заинтересованите страни).
- Граждани, участващи в подготовката и съвместното изпълнение на проекта (*мерна единица*: лица).

Показатели за резултат

- Работни места, създадени в подкрепените организации (*мерна единица*: годишни ЕПРВ).
- Потребители на нови и модернизирани цифрови услуги, продукти и процеси (*мерна единица*: потребители/година).
- МСП въвеждащи иновации в областта на продуктите, процесите, маркетинга или организацията (*мерна единица*: предприятия);
- Заявки за марка и дизайн (*мерна единица*: Заявки за марка и дизайн)

²¹ Измервателните станции отговарят на изискванията за качество, определени в законодателството на ЕС за чист въздух, а именно 2008/50 и 2004/107, и са надлежно докладвани на Европейската агенция по околна среда в съответствие с Решение 2011/850.

- Намалено годишно крайно потребление на енергия (*мерна единица*: процент на намаление в сравнение с предходната година).
- Обща произведена енергия от възобновяеми източници (в т.ч. електроенергия, топлинна енергия) (*мерна единица*: MWh/година).
- Изчислени емисии на парникови газове (*мерна единица*: тонове CO₂ екв./година).
- Подобряване на качеството на въздуха (*мерна единица*: концентрации на фини прахови частици (ФПЧ 2,5)).
- Потребители, свързани към интелигентни енергийни системи (*мерна единица*: крайни потребители/година)
- Годишни потребители на нов или модернизиран обществен транспорт (*мерна единица*: крайни потребители/година).
- Увеличаване на броя на населението, което използва възможности за активна мобилност (*мерна единица*: процент от местното население).
- Ниво на участие, постигнато при ангажирането на местните общности (информирание, консултиране, съвместно създаване, съвместно вземане на решения) (*мерна единица*: процент от ангажираното местно население).

3.2 ТЕХНОЛОГИИ В ГРАДОВЕТЕ

ОБЩО ОПРЕДЕЛЕНИЕ И КОНТЕКСТ НА ТЕМАТА „ТЕХНОЛОГИИ В ГРАДОВЕТЕ“.

Един от шестте приоритета на Европейската комисия²² е да се гарантира, че цифровите технологии служат за устойчив растеж, подобряват качеството на живот и осигуряват на Европа водеща роля в световната икономика. Новите технологии могат да бъдат важен съюзник в развитието на приобщаващи, по-безопасни, издръжливи и устойчиви градове.

Иновациите, и по-конкретно новата вълна от дълбокотехнологични иновации, са отговорът на ЕС на глобалния ангажимент да намали емисиите на парникови газове, да направи икономиките ни по-цифрови и да гарантира продоволствената, енергийната и суровинната сигурност на Европа. В Новата европейска програма за иновации²³ се предвиждат действия за мобилизиране на градовете и регионите чрез „регионални иновационни долини“ с цел ускоряване на внедряването на дълбокотехнологични иновации.

²² [Приоритети за 2019-2024 г. - Европейска комисия \(europa.eu\)](#)

²³ [Новата европейска програма за иновации – Европейска комисия \(europa.eu\)](#)

ЕС се стреми към ориентирана към човека и устойчива визия за цифрово общество, което да даде възможност на гражданите и предприятията. Многонационални проекти се подкрепят от програмата „Цифрова Европа“²⁴ до 2030 г., за да се повишат европейските цифрови възможности и капацитет, съсредоточени около четири тематични цели: цифрови умения, цифрова инфраструктура, цифрова трансформация на предприятията и цифровизация на обществените услуги.

За да се подпомогне изграждането на устойчива Европа в рамките на Десетилетието на цифровите технологии²⁵, публичните администрации, гражданите и предприятията следва да могат да се възползват от предимствата на изкуствения интелект (ИИ), като същевременно се чувстват сигурни и защитени. Европейската стратегия за ИИ има за цел да превърне ЕС в център на световно ниво за ИИ и да гарантира, че ИИ е ориентиран към човека и заслужава доверие. Подобна цел се изразява в европейски подход към високите постижения и доверието чрез конкретни правила и действия.

Наред с изкуствения интелект, интернет на нещата (IoT) ни позволява да обединим физическия и виртуалния свят. Той предлага иновативни решения и ни позволява да създаваме интелигентни среди. Технологиите на IoT са в челните редици на цифровата трансформация на световната икономика. Данните, събрани от сензорите на IoT, могат да бъдат наблюдавани и подавани към централна система, за да се активира действие, да се получи информация или да се реагира на друг свързан обект, намиращ се на стотици километри.

Данните са друг важен ресурс от цифровия свят с голям потенциал за икономически растеж, конкурентоспособност, иновации, създаване на работни места и обществен напредък като цяло. Разработването на приложения, основани на данни, ще донесе различни ползи за публичната администрация, гражданите и предприятията: по-добро разработване на политики и публични услуги, подобро здравеопазване, нови продукти и услуги, като същевременно ще намали разходите за публични услуги и ще подобри тяхната устойчивост и ефективност.

В този контекст Кохезионният фонд допринася за развитието на приобщаващо цифрово общество, в което гражданите, научноизследователските организации, предприятията и публичните администрации се възползват пълноценно от възможностите, които предлага цифровизацията. Ефективното електронно управление на национално, регионално и местно равнище включва разработване на инструменти, както и преосмисляне на организацията и процесите, за да се предоставят обществените услуги по-ефективно, лесно, бързо и на по-ниска цена. По-конкретно цифровите и телекомуникационните технологии могат да се използват за подобряване на традиционните мрежи и услуги в полза на местните общности чрез разработване на проекти като интелигентни градове и села.

Политиката на сближаване отделя специално внимание на справянето с предизвикателствата, свързани с околната среда и климата, по-конкретно на прехода към неутрална по отношение на

²⁴ [Програма „Цифрова Европа“ | Формиране на цифровото бъдеще на Европа \(europa.eu\)](#)

²⁵ [Цифровото десетилетие на Европа | Формиране на цифровото бъдеще на Европа \(europa.eu\)](#)

климата и икономиката до 2050 г., на използването на потенциала на цифровите технологии за целите на иновациите и на подкрепата за развитието на функционални градски райони²⁶.

Политиката на сближаване вече повече от десетилетие допринася за усилията на Европа да използва цифрови технологии за постигане на целите за растеж и устойчивост. За периода 2021–2027 г. политиката на сближаване е планирала над 40 млрд. евро инвестиции в цифровизацията чрез програмите за периода 2021–2027 г., финансирани от ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионния фонд, Interreg и Фонда за справедлив преход.

В рамките на темата „Технологии в градовете“ ЕГИ има за цел да подкрепи тестването на иновативни решения, базирани на нови технологии, в реални условия за по-добри услуги за гражданите и/или за повишаване на капацитета на местните власти да предлагат тези услуги чрез експерименти, които могат да бъдат възпроизведени в по-широк мащаб с помощта на инвестициите в рамките на политиката на сближаване.

Темата „Технологиите в градовете“ допринася за и е свързана с редица политики и инициативи на ЕС, като например „Европейската зелена сделка“, „Европа, подготвена за цифровата ера“ на ЕС, Мисия на ЕС за неутрални по отношение на климата и интелигентни градове, Стратегия на ЕС за Съюза на сигурност, Стратегия на ЕС за киберсигурност, „Нова европейска инициатива Баухаус“, „Използване на талантите в регионите на Европа“, „Европейско партньорство за иновации в областта на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве“.

Той се основава също така на постиженията от програмата за градовете за тематичното партньорство на ЕС за „Преход към цифрови технологии“ и на разработените действия за по-добро регулиране, финансиране и познания в тази област²⁷.

Европейската комисия се стреми да постигне балансиран портфейл от проекти, отговарящи на най-високите стандарти за качество, като същевременно отразява географското, пространственото и демографското разнообразие на европейските градове. Очаква се предложенията за проекти да бъдат силно експериментални, поради което няма вероятност да бъдат финансирани от традиционни или основни източници на финансиране.

ЗНАЧЕНИЕ ЗА ГРАДСКИТЕ ВЛАСТИ И ТЯХНАТА РОЛЯ

Градовете са места на плурализъм, творчество и солидарност. Културните и политическите традиции са в основата на развитието на градове, които отразяват демократичните права и ценности. Градовете са също така лаборатории за нови форми на решаване на проблеми и места за изпитване на социални иновации.

Градовете са изправени пред многобройни и все по-сложни предизвикателства, но разполагат и с нови технологични инструменти, за да се справят по-добре с тях. Технологиите, данните и

²⁶ Член 11 от Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно ЕФРР и относно КФ.

²⁷ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/partnerships/digital-transition>

информацията играят все по-важна роля в живота на гражданите и променят динамиката на властта в нашето общество. Градовете са в челните редици на тази технологична промяна. Поради специфичната си екосистема с висока гъстота на населението и инфраструктурата градовете представляват първостепенни места за внедряване на нови технологии, както и за производство, събиране и споделяне на данни с цел оптимизиране на ползите от новите технологии от множество заинтересовани страни.

Потенциалът на новите технологии да помогнат на градовете да подобрят обществените услуги, да подобрят взаимодействието си с местния бизнес и гражданите и да им помогнат да се включат (активна демокрация и демокрация на участието), да увеличат производителността и да се справят с предизвикателствата на устойчивото развитие е неограничен.

Чрез създаването на иновативни и приобщаващи градски общности, които да изпробват и използват новите технологии за по-добро градско управление, може да се предизвика нова динамика в градската екосистема, да се определят инструменти и процеси, отговарящи на специфичните нужди на града, и/или да се създадат съвместно в рамките на местни и регионални иновационни клъстери или цифрови хъбове.

Неотдавнашното развитие на по-евтини сензори, съчетано с разпространението на мобилен и високоскоростен интернет и миниатюризацията на компютърните технологии, откри пътя към нова технологична революция. Очаква се интернет на нещата (IoT), изкуственият интелект (AI), глобалната система за позициониране (GPS) с висока разделителна способност, големите обеми от данни, технологията Blockchain, виртуалната и разширената реалност (AR/VR), цифровите близнаци с вградени базови компоненти с AI и AR/VR и новите строителни материали и техники да трансформират основните елементи на функциониране на градовете и да променят начина, по който нашите граждани живеят и си взаимодействат в градските райони.

В този контекст местните власти трябва да се съсредоточат върху намирането на нови, ориентирани към гражданите решения, които да отговарят на нуждите на общността и да посрещат икономическите, социалните и екологичните предизвикателства на местно ниво, като същевременно гарантират неприкосновеността на личния живот и сигурността на данните. Тези технологии, използвани в градски контекст, ще трябва да работят заедно безпроблемно и да бъдат приобщаващи, за да бъдат от полза за всички граждани.

Въпросите, свързани с обществения контрол и собствеността върху местните данни, натрупани чрез новите технологии, следва да бъдат внимателно и прозрачно оценени, особено в случаите, когато услугите се предоставят на трети страни, които биха могли да злоупотребят с тази информация. Приложенията, създадени в полза на общността, следва да бъдат безплатни, с отворен код и удобни за ползване. Технологиите сами по себе си са неутрални, но начинът, по който се управляват, ще определи реалното въздействие върху живота в града.

Поради това предложенията за проекти по темата „Технологии в градовете“ не трябва да се разработват изолирано от средносрочните и дългосрочните цели на кандидатстващите градове,

изразени например в стратегиите за устойчиво градско развитие на политиката на сближаване²⁸ или във всеки друг стратегически документ на градско ниво. Такова включване в съответните градски стратегии и планове ще бъде отчетено в стратегическата оценка на проектните предложения²⁹.

ПОДКАНИ ЗА ГРАДСКИТЕ ВЛАСТИ

Без да се налагат предписания по отношение на очакваните отговори, които може да се различават значително в отделните градове с оглед на техния размер, вътрешни характеристики и предизвикателства, кандидатите се приканват да разгледат темите и въпросите, изброени по-долу, при подготовката на своите проектни предложения. Тестването на мерки, свързани с повече от една от тези теми и проблеми, по интегриран начин, също е възможно и силно препоръчително за темата на настоящата покана.

- **Осигуряване на по-добри и адаптирани публични услуги** чрез улесняване на достъпа до качествени услуги, намаляване на административната тежест за гражданите, създаване на нови адаптивни услуги, подобряване на управлението на публичната инфраструктура, повишаване на прозрачността и ефективността, осигуряване на обмен на информация с потребителите в реално време, намаляване на разходите, на времето за транзакции и на грешките. Трябва да се наблегне на намаляването на разходите, автоматизацията, ускоряването и опростяването на административните процедури. За да се пребори цифровото разделение, подкрепата за най-уязвимите в цифровия преход трябва да бъде част от всяка предложена промяна.
- **Консолидиране на многостепенното и многостранното управление, осигуряване на ефективна демокрация на участието и стимулиране на иновациите и конкурентоспособността** чрез увеличаване на броя на местните заинтересовани страни и граждани, които активно и структурно участват в процеса на стратегическо планиране и вземане на решения, но също така и чрез засилване на подходите за съвместно проектиране и съвместно създаване, например за да бъде вградено равенството между половете в градското планиране; чрез разработване на организационна, регулаторна и управленска структура, която осигурява среда и условия за подкрепа на културата на иновациите и улеснява партньорствата между градовете, университетите и местните предприятия, за да се създаде/подсили динамиката на иновациите и интелигентната специализация. Цифровите близнаци за интелигентни общности AR/VR може да се използва и за осигуряване на възможност за информирани процеси на вземане на решения чрез усъвършенствани техники за моделиране и естествени потапящи интерфейси, които дават възможност на заинтересованите страни и гражданите на града (CitiVERSE).

²⁸ Член 11 от Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд.

²⁹ За повече подробности относно процедурата за подбор вижте раздел 3.2 от [Ръководството за кандидатите](#) на [Европейската гражданска инициатива – иновативни действия](#).

- **Овластяване на цифровата трансформация, събирането и споделянето на данни на местно ниво, като същевременно се гарантират най-високите стандарти за защита на личните данни,** чрез проучване на начините, по които градовете могат да събират, използват, съхраняват и споделят данни на ниво подград с по-голяма детайлност, за да улеснят и подобрят предоставянето на услуги на своите граждани, да подпомогнат процеса на вземане на решения въз основа на управлението на данни, да допринесат за местното икономическо развитие и иновации, за повишаване на квалификацията и преквалификацията на най-уязвимите, да насърчат създаването на работни места и нови предприятия и да привлекат и задържат таланти.
- **Усъвършенстване на пространственото планиране и на земеползването и промишленото зониране** чрез използване на технологии в стратегическото и пространственото планиране за осигуряване на хармонично и оптимално градско и крайградско развитие. Градовете трябва да намерят новаторски начини за използване на новите технологии, за да оптимизират баланса между нуждите на различните видове земеползване, като например жилищно строителство, пространствено активиране на индустриалните зони, рекултивация и преустройство на кафяви зони, обществени пространства, социални услуги.
- **Осигуряване на по-добри услуги, цифрова и физическа достъпност и приобщаване на хората с увреждания и по-възрастното население** чрез повишаване на активното участие в системата за управление на града, чрез събиране и анализиране на конкретни данни за местните специфични нужди и опит с цел създаване/коригиране на местната политика, разпределяне на ресурси, подобряване на услугите и създаване на адаптирани интелигентни улици и/или инфраструктурно оборудване/обзавеждане с цел равен достъп до градските пространства, обществения транспорт и/или сградите; чрез разработване на безплатни и удобни за ползване мобилни приложения с отворен код, които са съобразени с различни увреждания (напр. екранни четци, гласови команди, големи шрифтове). Предложените проекти следва да подкрепят интеграцията на хората с увреждания и политиката за активно остаряване, като се обръща специално внимание на мерките за включване в пазара на труда, ученето през целия живот и задържането на талантите.
- **Безопасни, сигурни и устойчиви градове** чрез препроектиране на градските пространства, така че гражданите да бъдат по-малко изложени на изменението на климата и други заплахи, въз основа на оценка на уязвимостта и сценарии, чрез предлагане на нови иновативни услуги, инфраструктура и оборудване, допринасящи също така за устойчивостта на критичните инфраструктури и обществените пространства, чрез разработване и използване на планове и техники за превенция и управление на кризи, придружени от специализирани обучения за местни специалисти и техники за повишаване на осведомеността сред гражданите; чрез повишаване на капацитета на местните администрации в сътрудничество с гражданите и заинтересованите страни за борба с организираната (кибер)престъпност.

Сред различните области, които трябва да бъдат проучени, за да станат градовете на ЕС по-безопасни, по-сигурни и по-устойчиви, кандидатите могат да разгледат:

- **Засилване на превенцията и смекчаването на последиците от природни и причинени от човека бедствия** (промишлени рискове, екстремни метеорологични условия, горски пожари, земетресения, рискове за общественото здраве, заплахи за сигурността) в градските райони чрез интегриране на технологиите в прогнозни и превантивни политики, планове и проекти, използвани като нови начини за изграждане на разнообразни сценарии, за предвиждане на екологичните и климатичните предизвикателства и икономическите рискове, както и на свързаните с тях социални трансформации и проблеми за здравето.
- **Осигуряване на продоволствена сигурност в градските и функционалните зони:** предвид засиленото въздействие на изменението на климата и кризата с биоразнообразието градовете имат ключова роля в оформянето на „хранителна среда“. Новите технологии могат да се използват в градските райони по начин, който може да създаде иновативни, приобщаващи и интегрирани начини за свързване с местните земеделски производители, с цел създаване на функционални зони за издръжливи и устойчиви хранителни системи.
- **Киберсигурност:** чрез включване на стратегическо предвиждане и проактивни процеси за управление на риска за киберсигурността в плановете и проектите за интегриране на нови технологии в инфраструктурните им системи; чрез проактивно управление на риска по веригата за доставки на ИКТ за всяка нова технология, използвана в инфраструктурата и/или услугите на градовете. Осигуряването на киберсигурност в градовете при активно участие на гражданите изисква многостранен подход с надлежно отчитане на образованието и повишаването на осведомеността с акцент върху най-уязвимите обществени групи.

ЦЕЛИ НА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ

- Специфична цел 1.1 за по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез *„развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и въвеждането на модерни технологии“*.
- Специфична цел 1.2 за по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез *„усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата, изследователските организации и публичните органи“*.
- Специфична цел 1.4 за по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез *„развиване на умения за интелигентна специализация, индустриален преход и предприемачество“*.
- Специфична цел 1.5 за по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез *„подобряване на цифровата свързаност“*.
- Специфична цел 2.4 за по-екологична Европа чрез *„насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи“*.

- Специфична цел 4.1 за по-социална и приобщаваща Европа чрез „подобряване на ефективността и приобщаването на пазарите на труда и достъпа до качествена заетост чрез развитие на социалната инфраструктура и насърчаване на социалната икономика“.
- Специфична цел 4.2 за по-социална и приобщаваща Европа чрез „подобряване на равния достъп до приобщаващи и качествени услуги в областта на образованието, обучението и ученето през целия живот чрез развитие на достъпна инфраструктура, включително чрез насърчаване на устойчивостта на образованието и обучението от разстояние и в електронна среда“.
- Специфична цел 4.3 за по-социална и приобщаваща Европа чрез „насърчаване на социално-икономическото приобщаване на маргинализираните общности, домакинствата с ниски доходи и групите в неравностойно положение, включително хората със специални нужди, чрез интегрирани мерки, включително жилищни и социални услуги“.
- Специфична цел 5.1 за Европа, по-близка до гражданите, чрез „насърчаване на интегрираното и приобщаващо социално, икономическо и екологично развитие, културата, природното наследство, устойчивия туризъм и сигурността в градските райони“.

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РЕЗУЛТАТИ И КРАЙНИ ПРОДУКТИ

Предложенията за проекти ще бъдат оценявани, наред с други критерии, по способността им да постигнат надеждни резултати и по надеждността на методологията им за измерване на тези резултати.

В контекста на темата „Технологии в градовете“ градските власти се приканват да определят набор от показатели, които да обхващат по интегриран начин взаимосвързаните съпътстващи ползи (напр. подкрепени предприятия, ангажирани граждани, работни места и работна сила, обучени местни участници или граждани и т.н.), които техните проектни предложения биха генерирали.

В своите заявления градските власти могат да се позовават на всеки от изброените по-долу показатели, когато това е от значение за техните проектни идеи. Списъкът не е препоръчителен или изчерпателен. В него са включени показатели, които не корелират изрично с темата, но които могат да бъдат полезни за изразяване на осезаеми резултати и поради това си струва да бъдат разгледани. Такива показатели следва да бъдат допълнени с показатели, свързани с конкретния проект.

Градските власти са свободни да определят свои собствени специфични показатели за проекта, като същевременно вземат предвид изброените, за да отразят по най-ясен и убедителен начин промените, които техният проект има потенциала да постигне.

Показатели за крайните продукти

- Граждани, участващи в подготовката и съвместното изпълнение на проекта; (*мерна единица: лица*).
- Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски организации (*мерна единица: предприятия, работещи с научноизследователски организации*).
- Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи) (*мерна единица: предприятия*).
- Подкрепени нови предприятия (*мерна единица: нови предприятия*).
- Създадено и/или поддържано ново оборудване (*мерна единица: ново оборудване*).
- Създадени нови продукти и услуги (*мерна единица: нови продукти/услуги*).
- Подкрепени лица (обучени, квалифицирани, придружени или подпомогнати) (*мерна единица: лица*).
- Население, обхванато от проекти в рамките на интегрирани действия за социално-икономическо приобщаване на маргинализирани общности, домакинства с ниски доходи и групи в неравностойно положение (*мерна единица: лица*).
- Заинтересовани страни, участващи в подготовката и съвместното изпълнение на проекта (*мерна единица: участие на заинтересованите страни*).
- Стойност на цифровите услуги, продукти и процеси, разработени за предприятията (*мерна единица: евро*).
- Инвестиции в нови или усъвършенствани системи за наблюдение на бедствия, готовност, предупреждение и реагиране при природни бедствия (*мерна единица: евро*).
- Инвестиции в нови или усъвършенствани системи за наблюдение, готовност, предупреждение и реагиране при бедствия, свързани с природни рискове, които не са свързани с климата, и рискове, свързани с човешката дейност (*мерна единица: евро*).

Показатели за резултат

- Подкрепени стажове в МСП (*мерна единица: лица*).
- Работни места, създадени в подкрепените организации (*мерна единица: годишни ЕПРВ*).
- Ниво на участие, постигнато при ангажирането на местните общности – информиране, консултиране, съвместно създаване, съвместно вземане на решения (*мерна единица: процент от ангажираното местно население*).

- МСП въвеждащи иновации в областта на продуктите, процесите, маркетинга или организацията (*мерна единица*: предприятия);
- Заявки за марка и дизайн (*мерна единица*: Заявки за марка и дизайн)
- Персонал на МСП, завършил обучение за придобиване на умения за интелигентна специализация, за индустриален преход и предприемачество (по вид умения: технически, управленски, предприемачески, екологични, други) (*мерна единица*: участници).
- Потребители на нови и модернизирани цифрови услуги, продукти и процеси (*мерна единица*: потребители/година).
- Население, което се възползва от мерките за защита от наводнения (*мерна единица*: процент от защитеното местно население).
- Население, което се възползва от мерките за защита от горски пожари (*мерна единица*: процент от защитеното местно население).
- Население, което се възползва от мерките за защита от природни бедствия, свързани с климата (различни от наводнения и горски пожари) (*мерна единица*: процент от защитеното местно население).
- Население, което се възползва от мерки за защита срещу природни рискове, несвързани с климата, и рискове, свързани с човешки дейности (*мерна единица*: процент от защитеното местно население).
- Годишни потребители на нови или модернизирани съоръжения за услуги по заетостта (*мерна единица*: потребители/година).
- Годишни потребители на нови или модернизирани електронни здравни услуги (*мерна единица*: потребители/година).
- Годишни потребители на нови или модернизирани здравни и/или социални заведения (*мерна единица*: потребители/година)

4. ФАЗИ НА ПРОЕКТА

Продължителността на проекта ЕИГР-ИД се състои от 4 фази (за повече информация вижте ръководството за ЕИГР-ИД):

- i. **Подготовката на проекта** (покрита с еднократна сума) включва всички дейности, свързани с изготвянето на заявлението за проект, и приключва с одобрението на проекта за финансиране от органите на ЕИГР.
- ii. **Началната фаза на проекта** (покрита с еднократна сума) е с продължителност 6 месеца и започва след официалното одобрение на проекта. Тя е отделена от фазата на изпълнение, провежда се преди официалния старт на изпълнението на проекта и е посветена единствено на проверката на проектната готовност (включително предварителен одит), както и на дейностите по управление на проекта с цел създаване на условия за безпроблемно стартиране и изпълнение на дейностите по проекта.
- iii. Фазата на **изпълнение на проекта** е с продължителност 3,5 години; тя започва след успешното приключване на началната фаза на проекта и продължава до одобрената крайна дата на изпълнение на проекта.

Моля, обърнете внимание, че има известни разлики по отношение на продължителността на работните пакети на проекта, изпълнявани по време на фазата на изпълнение:

- **„Хоризонтални“ работни пакети:** Управлението на проекта, мониторингът и оценката, комуникацията и капитализацията продължават през целия период на **фазата на изпълнение** (3,5 години). Очаква се през последните 6 месеца от фазата на изпълнение (след пилотното въвеждане на иновативното решение, т.е. след като изпълнението на Тематичните работни пакети приключи) „хоризонталните“ работни пакети да бъдат насочени към: обобщаване и оценка на дейностите по проекта; изготвяне на заключенията по проекта; по-нататъшно съобщаване, разпространение и капитализиране на резултатите и научените уроци по проекта; подготовка на наследството на проекта чрез обмисляне на перспективите за продължаване и разширяване на тестваните решения, доказали успеха си след приключване на финансирането от ЕИГР-ИД, адаптиране на тестваното иновативно решение в градовете на партньорите по трансфера и по-нататъшното му възпроизвеждане в цяла Европа; както и към окончателното отчитане.
- Тематичните работни пакети могат да продължат най-много 3 години и трябва да приключат 6 месеца преди крайната дата на **фазата на изпълнение**, за да се даде възможност – както е посочено по-горе – за правилна оценка на изпълнението на проекта и експериментиранияте иновативни решения за постигане на целите и очакваните резултати, да се насърчат дейностите по трансфер и да се използват допълнително постиженията на проекта. Оценката на изпълнението на проекта и на тестваното иновативно решение е от решаващо значение за разширяването на мащаба на проекта в градския район и за възпроизвеждането му в други градове в Европа, поради което след експеримента следва да се предостави шестмесечен период за дейностите по оценка.
- Работният пакет за прехвърляне започва най-късно 12 месеца след началната дата на проекта и продължава до края на **фазата на изпълнение**. Началото на този

работен пакет трябва да бъде определено от ГГО и партньорите по трансфера след анализ на най-осъществимия и полезен момент за започване на сътрудничеството. Това трябва да позволи на партньорите за трансфер да се включат в най-подходящия момент още по време на началните етапи на изпълнението на проекта.

- iv. Етапът на **административно приключване** (обезпечен с еднократна сума) е с продължителност 3 месеца и е свързан с всички административни дейности, които се извършват след етапа на изпълнение, за да се приключи проектът и да се получи потвърждение на описателните и финансовите отчетни документи. Моля, обърнете внимание, че се очаква по време на тази фаза представителят(ите) на проекта на ЕИГР-ИД да е(са) все още на разположение за участие в дейностите по капитализиране и разпространение на знания, инициирани от постоянния секретариат.

5. ПРИНЦИПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Принцип на общите разходи

ЕИГР-ИД следва принципа на общите разходи. Това означава, че **макар проектът да получава съфинансиране от ЕФРР в размер до 80% от допустимите разходи, всеки партньор (главен и свързан градски орган, партньор по изпълнението и партньор по трансфера), който получава средства от ЕФРР, трябва да осигури най-малко 20% публичен или частен принос за попълване на бюджета си от собствени ресурси или от други източници** (но не и от друг източник на финансиране от ЕС). Приносът на партньорите може да бъде под формата на парични средства и/или в натура.

Плащания по ЕФРР

Схемата за плащане на ЕИГР-ИД се основава главно на принципите на авансовите плащания от ЕФРР и в крайна сметка на възстановяването на действително направените разходи:

- **Първото (авансово) плащане от ЕФРР**, съответстващо на 50% от безвъзмездните средства от ЕФРР, се извършва към главния градски орган в рамките на 90 дни след успешното приключване на началната фаза. Това първо авансово плащане покрива и двете еднократни суми за работния пакет „Подготовка на проекта“ и „Начална фаза“. Тази обща еднократна сума в размер на 100 000 EUR общи допустими разходи (съответстваща на 80 000 EUR от ЕФРР) се състои от еднократна сума в размер на 25 000 EUR (съответстваща на 20 000 EUR от ЕФРР) за подготовка на проекта и еднократна сума в размер на 75 000 EUR (съответстваща на 60 000 EUR от ЕФРР) за началната фаза.
- **Второто (авансово) плащане от ЕФРР**, съответстващо на 30% от безвъзмездните средства от ЕФРР, се извършва към главния градски орган след подаване и одобрение на

„Финансово искане“ 1, което включва разходите по проекта, потвърдени от контролора на първо ниво. Преди да бъдат одобрени от контрола на първо ниво, отчетените разходи трябва да достигнат поне 35% от общия бюджет на проекта. В случай че разходите по проекта, потвърдени от контрола на първо ниво, са под 35% от общите допустими разходи, второто авансово плащане от ЕФРР се изплаща на пропорционална основа.

- **Третото плащане от ЕФРР**, съответстващо на максимум 20% от безвъзмездните средства от ЕФРР, се извършва на главния градски орган след одобрението на 4-ти (окончателен) годишен доклад за напредъка, одобрението на окончателния доклад за качеството и след потвърждаването на разходите по проекта във „Финансовото искане“ 2 от контрол на първо ниво. Окончателният годишен доклад за напредъка се представя най-късно 1 месец след етапа на изпълнение, а (окончателното) „Финансово искане“ 2 се представя заедно с окончателния доклад за качеството в края на етапа на административно приключване. В случай че разходите по проекта, потвърдени от контрола на първо ниво, са под 100% от общите допустими разходи по проекта, третото плащане от ЕФРР се изплаща пропорционално. Важно е да се отбележи, че третото плащане вече не се основава на принципа на авансовото плащане, а на принципа на възстановяване на направените и платените разходи. Поради това партньорите по проекта трябва предварително да финансират разходите си през последния етап от изпълнението на проекта (които не са покрити от получените 80% от авансовото плащане). Третото плащане покрива и еднократната сума от 20 000 EUR общи допустими разходи (съответстваща на 16 000 EUR от ЕФРР), която обхваща фазата на административно приключване на проекта.

6. СЪЗДАВАНЕ И РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОЕКТИ

6.1 ПАРТНЬОРСТВО

Както е представено в раздел 2 „Допустими органи – кой може да кандидатства“, само допустимите градски органи могат да подадат формуляр за кандидатстване в рамките на покана за представяне на предложения на ЕИГР-ИД. В рамките на ЕИГР-ИД от главния градски орган се очаква да участва пряко в експериментите и да играе стратегическа водеща роля в развитието на проекта ЕИГР-ИД, като създаде и председателства силно проектно партньорство, за да го направи технически, научно и финансово жизнеспособно.

Партньорството по проекта включва:

- **Партньори по изпълнението** – ключови институции и организации, които могат да допринесат за изпълнението на проекта, като имат активна роля в изпълнението и финансирането на дейностите по проекта чрез предоставяне на финансов принос към проекта (дял от бюджета, осигурен от партньор по проекта, т.е. процент на съфинансиране);
- **Партньори по трансфера** – градове, които се интересуват от това да се учат от експеримента и да възпроизвеждат иновативни проектни решения, като следят изпълнението на проекта и предоставят на главния градски орган външна гледна точка, свързана с възможността за трансфер и възпроизвеждане на експериментираното иновативно решение;
- (ако е приложимо) **Свързан(и) градски орган(и).**

Всички партньори по проекта (главни или свързани градски органи, партньори по изпълнението и партньори по трансфера), които се възползват от разпределението на средствата от ЕФРР, трябва да осигурят собствен приноси.

Всички партньори трябва да се намират в Европейския съюз (възможно е да се включат партньори по изпълнението от различни държави, при условие че се намират в държави членки на ЕС и че има ясна обосновка по отношение на добавената стойност за проекта). От всички участващи партньори се очаква също така да формализират сътрудничеството си чрез подписване на споразумение за партньорство.

Главен градски орган

Проектите трябва да демонстрират ясна собственост на градските органи, които участват активно в изпълнението на дейностите и в местното партньорство. ЕИГР-ИД функционира въз основа на главен градски орган, който отговаря за цялостното изпълнение и управление на целия проект. Главният градски орган носи цялата финансова и юридическа отговорност по отношение на доверения субект. Другите партньори по проекта носят собствена отговорност по отношение на главния градски орган. Отговорностите на партньорството, представлявано от главния градски орган, са описани в договора за субсидия между главния градски орган и доверения субект и в споразумението за партньорство, което трябва да бъде подписано от всички участващи партньори след одобрението на проекта (и от партньорите по трансфера, след като бъдат избрани). Главният градски орган следва да осигури участието на всички партньори в разработването и изпълнението на проекта.

Свързани градски органи

Всяко съществуващо сдружение на градски органи (национални/регионални сдружения на градски органи, териториални пактове или сдружения, райони за развитие и т.н.) със или без правен статут на организирана агломерация, както и отделни градски органи без официално

споразумение за сътрудничество, но желаещи да кандидатстват съвместно в рамките на ЕИГР-ИД, трябва да посочат във формуляра за кандидатстване една местна административна единица като главен градски орган, а останалите местни административни единици – като свързани градски органи. Свързаните градски органи отговарят за изпълнението на конкретни дейности и изготвянето на съответните крайни резултати/изходни продукти. Свързаните градски органи имат дял от бюджета на проекта и отчитат разходите, направени за изпълнението на дейностите. Подробна информация за свързаните градски органи (включително правен статут, опит и компетенции, лица за контакт и т.н.) се предоставя във формуляра за кандидатстване.

Препоръчва се сдруженията и/или обединенията от градски органи (без статут на организирани агломерации), които желаят да кандидатстват, да са териториално съседни и да се стремят да ограничат броя на участващите свързани градски органи.

Свързаните градски органи формализират договорните отношения с главния градски орган чрез подписване на споразумението за партньорство, както и другите партньори по проекта, след одобрението на проекта.

Предлагането на нови форми на сътрудничество, взаимното използване на средства за достигане на желаната критична маса за обща цел и по този начин кандидатстването по покани за представяне на предложения към ЕИГР-ИД като група градски органи е възможно, а понякога и много желателно за насърчаване на функционалната динамика на градските райони.

Партньори по изпълнението

Развитието на силни партньорства между публичните органи, частния сектор и гражданското общество (включително гражданите и жителите) е широко признато като крайъгълен камък на устойчивото градско развитие. В зависимост от въпроса, който трябва да бъде решен, и въз основа на местния контекст и предишния опит, главните градски органи следва да привлекат различен набор от подходящи партньори (институции, агенции – дори ако са изцяло собственост на общината/градския съвет, висши учебни заведения, партньори от частния сектор, инвеститори, изследователски институции, НПО-та и т.н.), които са необходими за осъществяване на предложеното иновативно решение, за постигане на целите на проекта и за осигуряване на дългосрочни ефекти по отношение на устойчивостта и разширяването на обхвата. Партньорите по изпълнението следва да имат подходящ опит и експертни познания, които да допълват тези в рамките на главния градски орган и да добавят стойност към целия проект. Ако проектите целят да се справят с предизвикателствата, които се възприемат като най-неотложни от заинтересованите страни и целевите групи, ако целят да бъдат наистина смели, иновативни и ангажирани с прилагането на тестваните решения в по-широк мащаб след приключването на проекта, тогава те трябва да се стремят да се възползват от знанията и опита, които съществуват извън градските органи в местната екосистема, както и от подкрепата на публични и/или частни инвеститори, заинтересовани да се включат.

Партньорството следва да бъде балансирано и допълващо се по отношение на политическите и тематичните компетенции. Партньорствата следва да се стремят да насърчават хоризонталната (включваща участници, занимаващи се с различните измерения на градското предизвикателство,

което трябва да бъде разгледано) и вертикалната интеграция (включваща различни нива на управление). Не съществува универсално решение. Кандидатите следва да имат предвид, че партньорствата с повече от 10 партньори може да изискват допълнителни усилия и ресурси, за да се гарантира ефективното им управление.

Всяка организация, която има юридическа правосубектност, може да изпълнява ролята на партньор по проекта на ЕИГР-ИД. Партньорите по изпълнението имат активна роля в разработването и изпълнението на проекта и отговарят за изпълнението на конкретни дейности и изготвянето на свързаните с тях изходни продукти/резултати. Партньорите по изпълнението имат дял от бюджета на проекта и отчитат разходите, направени за изпълнението на дейностите. Партньорите по изпълнението следва да бъдат избрани при спазване на принципите на прозрачност и равнопоставеност. Консултантските фирми, чиято основна дейност е разработването и управлението на европейски проекти, и организациите без бюджет за персонал (декларират само разходи за външна експертиза) нямат право да участват в проекта като партньори по изпълнението. Във формуляра за кандидатстване трябва да бъде предоставена подробна информация за партньорите по проекта (включително правен статут, опит и компетенции, лица за контакт и т.н.). По принцип един партньор по изпълнението може да участва в няколко проектни предложения в рамките на една и съща покана за представяне на предложения, при условие че приносят и добавената стойност в различните проекти са ясно обосновани.

Моля, обърнете внимание, че градските органи не могат да бъдат разглеждани и включвани в списъка на партньори по изпълнението, а само като главен градски орган или свързан градски орган, при условие че отговарят на критериите за допустимост, изброени по-горе.

Партньори по трансфер

Партньорите по трансфера са градски органи, които се присъединяват към партньорството по проекта, за да следват и да се учат от експериментите.. Очаква се всеки проект по ЕИГР-ИД да има трима трансферни партньори от други държави членки, различни от главния градски орган.

Партньор по трансфера може да стане всеки градски орган на местна административна единица, определена според степента на урбанизация (DEGURBA) на Евростат като голям град, малък град или предградие (съответстващо на DEGURBA код 1 или DEGURBA код 2 на Евростат) и разположена в Европейския съюз. Няма изискване за минимален брой жители (градове с всякаква големина могат да станат партньори по трансфера).

Логиката на поканата за участие на партньори по трансфера в партньорството по проекта е да се насърчи адаптивността на тестваното решение в други градски условия в ЕС и след това да се увеличат шансовете то да бъде възпроизведено в чужбина и разгърнато в по-широк мащаб в дългосрочен план, евентуално с финансиране от основните програми на политиката на сближаване и по-специално от ЕФРР. Освен това тестваното решение може да допринесе за подпомагане на обмена на знания между градовете в ЕС и за изграждане на дългосрочни отношения между тях. Участието в експеримента ще позволи на партньорите по трансфера да засилят собствения си иновационен потенциал и да увеличат капацитета си за прилагане на

иновативни решения (както по отношение на съдържанието, така и на процеса) и да подготвят процеса на адаптиране и възпроизвеждане, изцяло или частично, на тестваното иновативно решение в собствените си градове, като участват в дейностите по трансфера и като се възползват от решение, което ще видят как се материализира и носи резултати, но също така и как преодолява проблеми и пречки, които полагат пътя към иновациите.

Партньорите за трансфера трябва да бъдат идентифицирани и избрани и се очаква да се ангажират с партньорството по проекта най-късно по време на началната фаза. Сътрудничеството за трансфер, осъществено чрез работния пакет за трансфер, трябва да започне не по-късно от 12 месеца от началото на изпълнението на проекта.

Участие на целевите групи и на по-широк кръг заинтересовани страни

При разработването на проекта по ЕИГР-ИД и по време на всички фази на проекта е необходимо да се идентифицират и да се включат **по-широките групи заинтересовани страни, в зависимост от характера на проекта: местни общности, социални партньори, бизнеси, НПО-та, експерти, институции, организации, физически лица и т.н., както и целевите групи на проекта (т.е. в зависимост от проектите: граждани, стажанти, търсещи работа, уязвими групи и/или маргинализирани общности, потребители на дадена услуга или администрация), които могат да повлияят или да бъдат повлияни от проекта.** Идентифицирането на заинтересованите страни, разбирането на тяхното влияние върху проекта по ЕИГР-ИД и балансирането на техните нужди и очаквания са от решаващо значение за успеха на проекта. Ето защо градските органи следва да съберат всички заинтересовани страни около масата за преговори, за да формулират по-добре проблемите и нуждите, да се споразумеят за обща визия или желана промяна, за чието постигане проектът по ЕИГР-ИД следва да допринесе, и да разработят конкретни решения и действия, които ще решат проблемите и ще доведат до желаната промяна. По-широката група от заинтересовани страни има пряка и/или косвена полза, но няма пряка роля в изпълнението на проекта по ЕИГР-ИД и не следва да се счита за партньор на проекта ЕИГР-ИД. Поради това те нямат специално отпуснат бюджет, нито изрични отговорности при изпълнението на проекта, но се считат за значими и следва да участват активно (съвместно създаване), за да се осигури гладкото и ефективно изпълнение на проекта.

6.2 ЛОГИКА НА ИНТЕРВЕНЦИЯТА И РАБОТЕН ПЛАН НА ПРОЕКТА

Логиката на интервенцията на проекта по ЕИГР-ИД представлява ясно и добре обмислено разбиране за това как се очаква планираните действия да доведат до желаната промяна и планираните резултати. Тя е начин за описание на логическата последователност между първоначалните нужди, входящите ресурси, дейностите по проекта, изходните резултати, крайните продукти и крайното въздействие. Тя е инструмент за структуриране на сложни интервенции и за подготовка на оценката на проекта. Логиката на интервенцията описва: Каква е обосновката на интервенцията/проекта? Какви са предизвикателствата/потребностите, които са

предизвикали интервенцията? Какви проблеми цели да реши интервенцията? Каква е „желаната промяна“? Как трябва да се постигнат тези промени?

Логиката на интервенцията се състои от стратегически, оперативни компоненти и компоненти за мониторинг и оценка:

- Стратегическите компоненти включват: обща цел, специфични цели и очаквани резултати.
- Оперативните компоненти включват: работен план на проекта, работни пакети, дейности, крайни продукти и изходни резултати.

Работният план на проекта отговаря на въпроса „как“ по отношение на вашия проект. Това е пътна карта, представляваща ръководство за изпълнение на вашия проект, ако той получи финансиране. Работният план представлява разбивка на проекта на основни стъпки, наречени „работни пакети“, а работните пакети са разделени на по-малки стъпки, наречени „дейности“. Дейностите водят до крайни продукти, а всеки работен пакет води до един или повече резултати.

Работните пакети са градивните елементи на работния план, те представляват основните стълбове на проекта и се състоят от свързани дейности, необходими за изпълнението на конкретни компоненти на проекта и постигането на резултати по проекта. За структуриране на проекта по ЕИГР-ИД следва да се използва следният набор от работни пакети:

- Работен пакет за фазата на подготовка и началната фаза
 - Работен пакет за управление на проекта
 - Работен пакет за мониторинг и оценка
 - Работен пакет за комуникация и капитализация
 - Тематични работни пакети
 - Работен пакет за трансфер
 - Работен пакет за приключване
- Компонентите за мониторинг и оценка включват: показатели за изходните продукти и показатели за резултатите.

6.3 ПОДКРЕПА ОТ ЕКСПЕРТИ

Всеки проект, финансиран в рамките на ЕИГР-ИД, ще се ползва от подкрепата на експерт по ЕИГР. По-конкретно, експертите по ЕИГР ще предоставят на проектите:

- Консултации и насоки на стратегическо и оперативно ниво относно проекта и неговото изпълнение.
- Съдействие при разработването на документацията и изходните продукти от проекта, които да отразяват и разпространяват постиженията и перспективите след изпълнението (устойчивост, потенциал за разширяване и прехвърляне), извлечените поуки и добрите практики сред по-широка аудитория с оглед улесняване на внедряването на най-успешните иновации в други градове на ЕС.
- Участие и принос към дейностите по капитализиране и разпространение.
- Съдействие при изпълнението на работния пакет за трансфер.

Експертите на ЕИГР постоянно ще предоставят подкрепа и съвети по време на процеса на изпълнение на проектите, както и по време на заключителната фаза.

Експертите на ЕИГР са лица със задълбочени познания по градските теми, които са от значение за всяка покана за представяне на предложения; с опит в работата с градските органи по проекти, включващи публични инвестиции и тяхната физическа реализация; както и с добро разбиране на рамката на политиката на сближаване и с доказан опит в подкрепата на градските експерименти и иновации.

ЕИГР-ИД покрива пряко всички разходи, свързани с дейността на експертите на ЕИГР (включително разходите за пътуване и настаняване). Поради това кандидатите не следва да предвиждат бюджет за тази цел във формуляра си за кандидатстване.

6.4 ТРАНСФЕР

Ключова новост в сравнение с проектите по Еградски иновативни действия, финансирани през програмния период 2014-2020 г., е включването на компонента за транснационален трансфер като неразделна част от проектите по ЕИГР-ИД.

Важно е да се подчертае, че основният фокус на проектите по ЕИГР-ИД остава върху тестването на нови иновативни решения в дадено населено място, но с този нов компонент се очаква процесите и резултатите от експериментите да бъдат проследени от градовете партньори от други държави (трансферни партньори). Във всички проекти по ЕИГР-ИД вече има специален

работен пакет по прехвърлянето, с посочени конкретни дейности, бюджети, междинни и крайни продукти .

ЕИГР-ИД е създадена, за да идентифицира и подкрепя тестването на преносими и мащабируеми иновативни решения за решаване на въпроси, свързани с устойчивото градско развитие на ниво Европейски съюз. Тя също така има за цел да събира и споделя резултатите от експериментите (също и чрез подпомагане на дейности по трансфер), за да се насърчи капацитета за иновации и изграждането на знания за всички градски райони на ЕС. Целта е изходните резултати от проектите по ЕИГР-ИД да се използват (възпроизвеждат, разширяват) от други градове в ЕС, като се увеличава въздействието на цялата инициатива, допринася се за формирането на градската политика на различни равнища и се подкрепя сътрудничеството между европейските градски райони.

Включването на компонента за трансфер трябва да се съсредоточи върху:

- позволяване на партньорите по трансфера да проследят планирането и пилотното въвеждане на тестваното иновативно решение;
- позволяване на партньорите по трансфера да анализират местния си градски контекст, за да разберат по-добре как дадено иновативното решение може да бъде адаптирано, за да отговори на местните нужди и условия;
- обмен на знания и опит между всички партньори по проекта;
- споделяне на важни данни, които могат да внесат външна перспектива в проекта ЕИГР-ИД и да вдъхновят партньорите по трансфера;
- изготвяне от страна на партньорите по трансфера на документация, която може да им послужи за бъдещо възпроизвеждане на иновативното решение (проучване за осъществимост и възможности за възпроизвеждане, както и инвестиционна документация);
- изготвяне (от страна на главния градски орган и неговите партньори) на наследство от проекта по ЕИГР-ИД под формата на модел на иновативно решение във връзка с ЕИГР, който да се използва от други градове в ЕС, заинтересовани от иновативното решение.

Горепосочените дейности могат да бъдат осъществени, като се използва следната **палитра от методи на работа**: посещения на място, онлайн или офлайн семинари/среци/дискусии, дейности по партньорска проверка, собствена работа на партньорите по трансфера, която им позволява да се възползват допълнително от наученото в резултат на трансферния обмен, но и да се подготвят за бъдещо възпроизвеждане на иновативното решение, както и други желани форми на работа и сътрудничество.

От партньорите по трансфера се очаква да изготвят следните междинни и крайни продукти в областта на обучението и инвестициите: **проучване на капацитета за трансфер, проучване на**

възможностите за репликация (по едно за всеки партньор по трансфера). Те имат право също така да финансират **инвестиционната документация и изпълнението на малки пилотни инвестиции**.

От главния градски орган се очаква да изготви **модел по ЕИГР на иновативно решение** – заключителен документ, насочен към възможността за прехвърляне и разширяване на тестваното иновативно решение, за да може други (не само партньорите по трансфера, но и всички заинтересовани градове в ЕС) да се запознаят с резултатите от експеримента и да получат насоки как да подхождат към възпроизвеждането.

Общият бюджет на работния пакет за трансфер се определя от кандидата по ЕИГР-ИД и трябва да включва:

- бюджет, отпуснат на главния градски орган и на партньорите по изпълнението, с цел изпълнението на работния пакет за трансфер;
- бюджети за всеки партньор по трансфера под формата на еднократна сума (опростен вариант на разходите) от максимум 150 000 EUR (съответстваща на 120 000 EUR от ЕФРР и собствен принос от 30 000 EUR).

Главният градски орган носи отговорност за идентифицирането и подбора на партньорите по трансфера, които желае да включи в партньорството. Процесът на идентифициране на партньори за трансфер трябва да започне още на етапа на кандидатстване, когато от кандидатите се иска да идентифицират други европейски градски райони, които биха могли да се възползват от възпроизвеждането на предложеното решение с оглед на благоприятните условия за трансфер (подобни характеристики, контекст) или за да увеличат техния иновационен потенциал; да разяснят как най-подходящите партньори за трансфер ще бъдат идентифицирани и да посочат потенциални партньори за трансфер, ако са вече идентифицирани, заедно с основните мотиви/обосновка. Тъй като една от целите на ЕИГР-ИД е резултатите от проекта да бъдат използвани от други градове, увеличавайки въздействието на цялата инициатива, и че амбицията на ЕИГР-ИД е да увеличи възпроизводимостта на иновативните решения, разработени от проектите, важно е проектите на етап кандидатстване да могат да демонстрират добре разработен процес, обосновка и мотивация зад избора на най-подходящите партньори по трансфер.

Партньорите по трансфера трябва да бъдат идентифицирани най-късно по време на началната фаза и успешното завършване на началната фаза е обусловено от това партньорите по трансфера да подпишат, като минимум, писма за намерение..

Изборът на партньори по трансфера трябва да позволява: (i) да се поддържа добър баланс по отношение на разнообразието на градовете, участващи в партньорството (техния размер (малки, средни, големи градове) и степен на развитие (по-слабо развити, региони в преход и по-развити региони)), и (ii) да се съберат най-подходящите трансферни партньори за качеството на дейностите по възпроизвеждане. Поради това **подборът на партньорите по трансфер трябва да следва някои ръководни принципи:**

- Партньорите по трансфера трябва да са от различни държави членки на ЕС;
- Най-малко два от четирите участващи града (главният градски орган + тримата партньори по трансфера) трябва да се намират в по-слабо развити региони или в региони в преход³⁰;
- Партньорството трябва да включва различни по големина градове.

6.5 КАТЕГОРИИ РАЗХОДИ

Следните категории разходи могат да се използват в проектите по ЕИГР-ИД:

- Персонал
- Офис и администрация
- Пътуване и настаняване
- Външен експертен опит и услуги
- Оборудване
- Инфраструктурни и строителни работи

За всяка категория разходи в ръководството на ЕИГР-ИД е дадено определение, както и насоки за бюджетиране и отчитане. На партньорите по проекта се препоръчва да потърсят съвет от постоянния секретариат, ако има някакъв въпрос, свързан с допустимостта на разходите, на който настоящите правила не дават отговор. Обърнете внимание, че разходите на партньорите за прехвърляне се покриват от еднократна сума..

Декларираните по проекта разходи трябва да бъдат одитирани от контролор от първо ниво . Независимото становище на контрола на първо ниво трябва да обхваща законосъобразността и редовността на декларираните разходи, доставката на продукти и услуги, обосноваването на декларираните разходи и съответствието на разходите и операциите с ЕИГР-ИД, правилата на ЕС и националните правила. Тъй като контролът на първо ниво се назначава и получава заплащане пряко от ЕИГР-ИД, партньорството по проекта не трябва да предвижда разходи за контрол (одит) при съставянето на бюджета на проекта. Проверките на място по проектите също ще бъдат организирани от контрола на първо ниво. Контролът на място означава, че **контролорът на първо ниво ще посети физически мястото на изпълнение на проекта и ще провери дали определени дейности, покупки на услуги и продукти, както и инвестиции, са били действително**

³⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/background>

извършени в съответствие с одобрения формуляр за кандидатстване по време на изпълнението и дали са били спазени съответните разпоредби.

Както е посочено в принципите на финансиране, проектите на ЕИГР-ИД следват принципа на „общите разходи“: проектът се съфинансира от ЕФРР до 80% от общите допустими разходи, а всеки партньор по проекта (главен или свързан градски орган, партньор по изпълнението и партньор по трансфера), който получава средства от ЕФРР, трябва да осигури финансов принос за попълване на бюджета си до целевия размер на приноса (най-малко 20% от допустимите разходи на партньора).

Когато този принос произхожда от частни източници, той не попада в контекста на законодателството за държавните помощи. Когато приносът произтича от публични източници и доколкото дейностите по проекта са неикономически, финансирането на такива дейности няма да представлява държавна помощ. Въпреки това, когато има принос от публични източници на държава членка за проекти, които включват „икономически дейности“, т.е. предлагане на стоки и услуги на пазара, тогава такива проекти трябва да бъдат разработени по такъв начин, че всеки публичен принос да е в съответствие с правилата за държавна помощ на всички нива, т.е. или на нивото на собственика, строителя и/или оператора на проекта или съоръжението. В такива случаи предоставеното публично финансиране следва да бъде в съответствие с изискванията на Регламента De Minimis или с условията, определени в Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО), или в Решението относно УОИИ (услуги от общ икономически интерес).

Подробна информация за обществените поръчки и държавните помощи е предоставена в Ръководството на ЕИГР-ИД.

7. ПРОЦЕДУРА НА КАНДИДАТСТВАНЕ

Пакетът документи за кандидатстване по третата покана за представяне на предложения на ЕИГР-ИД се състои от следното:

- Настоящият **мандат** е на разположение на всички езици на ЕС. Въпреки това, в случай на несъответствия, моля, имайте предвид, че английската версия има предимство.
- Ръководство за ЕИГР-ИД (налично само на английски език), с което трябва да се направи подробна консултация по отношение на общите правила на инициативата.
- Техническо ръководство за платформата за електронен обмен (ПЕО; Electronic Exchange Platform; EEP).

- Подробни **инструкции за попълване на формуляра за кандидатстване**, достъпни онлайн на всички езици на ЕС в системата на ПЕО. В случай на несъответствия обаче имайте предвид, че версията на английски език има предимство.
- **Допълнителен работен документ с формуляр за кандидатстване** (работна версия на формуляра за кандидатстване и листа за потвърждение – документ на Word, наличен само на английски език) като инструмент, който да помогне в процеса на изготвяне на заявлението.

Цялата документация може да бъде намерена на уебсайта на ЕИГР.

Процесът на кандидатстване е 100% безхартиен чрез използването на ПЕО (<https://connect.urban-initiative.eu>). Заявлението се състои от:

- **Формуляр за кандидатстване:** Формулярът за кандидатстване трябва да бъде попълнен чрез онлайн платформата на ПЕО. Той се състои от раздели, в които се представят идеята и обосновката на проекта (включително информация за иновативността на предложението), партньорството (включително главния градски орган, партньорите по изпълнението, партньорите за трансфер и, ако е приложимо, свързаните градски органи), основните цели и очакваните резултати, предложеният работен план и бюджет. Редактирането и подаването е възможно само по време на отворената покана за представяне на предложения. Заявлението включва редица автоматични връзки, формули и проверки. Това означава, че ако формулярът не е попълнен правилно (включително липсващ лист за потвърждение), в него се появяват съобщения за грешка и той не може да бъде подаден. Това спомага за значително намаляване на риска от подаване на недопустими заявления.
- **Приложение:** Кандидатите могат да качат едно приложение в системата на ПЕО, което ще бъде приложено към формуляра за кандидатстване. Това може да бъде карта, представяща областта на интервенция, графика, инфографика и др. Видът и размерът на файла, който трябва да бъде приложен, са посочени в Ръководството за ПЕО.
- **Лист за потвърждение:** Листът за потвърждение се генерира автоматично от онлайн платформата при попълване на формуляра за кандидатстване или след неговото попълване. Той трябва да бъде разпечатан, подписан от законния представител на главния градски орган, сканиран и качен в Част 3 на формуляра за кандидатстване – „Лист за потвърждение“. Формулярът за кандидатстване не може да бъде подаден без „Лист за потвърждение“.

Силно препоръчително е кандидатите да попълнят формуляра за кандидатстване на ясен английски език, въпреки че той може да бъде подаден и на някой от официалните езици на ЕС. Следва да се отбележи, че стратегическите и оперативните оценки ще се извършват въз основа на английската версия на формуляра за кандидатстване (преведена на английски език от външен доставчик, нает от постоянния секретариат, в случай че формулярът за кандидатстване е подаден на друг език). Качеството на превода не се гарантира от постоянния секретариат и следователно

този риск се поема от кандидатите. Освен това договорът за субсидия, управлението на проекта, официалното отчитане, ключовите резултати и цялата комуникация с доверения субект и постоянния секретариат ще трябва да бъдат на английски език.

Крайният срок за подаване на формуляра за кандидатстване и листа за потвърждение е
14/10/2024, 14:00 CEST

8. ПРОЦЕДУРА НА ПОДБОР

След подаване на кандидатурата всяко заявление подлежи на процедура на подбор, който се състои от следните етапи:

1. Проверка за допустимост
2. Стратегическа оценка
3. Оперативна оценка

8.1 ПРОВЕРКА ЗА ДОПУСТИМОСТ

След приключването на поканата за представяне на предложения по ЕИГР-ИД постоянният секретариат извършва проверка за допустимост на всички подадени заявления за проекти преди крайния срок на поканата. Целта на проверката за допустимост е да се провери съответствието на получените формуляри за кандидатстване и приложенията към тях с официалните критерии за допустимост; да се избегне по-нататъшна оценка на недопустими заявления; и да се осигури равнопоставено третиране на всички предложения, които ще бъдат избрани за финансиране.

Критериите за допустимост на ЕИГР-ИД са следните:

1. Формулярът за кандидатстване е подаден по електронен път чрез ЕЕР преди крайния срок, посочен в мандата към поканата за представяне на предложения.
2. Формулярът за кандидатстване е изцяло попълнен.
3. Кандидатът е един градски орган на местна административна единица, определена според степента на урбанизация като голям град, малък град или предградие

(съответстващо на код 1 или код 2 по DEGURBA на Евростат) и включва най-малко 50 000 жители.

ИЛИ

Кандидатът е сдружение или обединение на градски органи с правен статут на организирана агломерация, съставена от местни административни единици, в които мнозинството (най-малко 51%) от жителите живеят в местни административни единици, определени според степента на урбанизация (DEGURBA) на Евростат като големи градове, малки градове или предградия (съответстващи на DEGURBA код 1 или DEGURBA код 2), и в които общото население е най-малко 50 000 жители.

ИЛИ

Кандидатът е сдружение или обединение на градски органи без правен статут на организирана агломерация, при което всички участващи градски органи (главен градски орган и свързани градски органи) са местни административни единици, определени според степента на урбанизация (DEGURBA) на Евростат като големи градове, малки градове или предградия (съответстващи на DEGURBA код 1 или DEGURBA код 2), и в които общото население (главен градски орган и свързани градски органи) е най-малко 50 000 жители.

4. Периодът на допустимост е спазен: крайната дата на проекта е съобразена с поканата и изискванията на инициативата.
5. Максималните бюджетни изисквания (максимум 5 млн. евро от ЕФРР) и принципът на съфинансиране (минимум 20% принос, осигурен от партньорството) са спазени.
6. Всички участващи партньори (главният градски орган, свързаните градски органи и партньорите по изпълнението) са от държавите членки на ЕС.
7. В случай на сдружение или обединение на градски органи без правен статут на организирана агломерация във формуляра за кандидатстване се представят главният градски орган и свързаните градски органи.
8. Кандидатстващите градски органи (главни градски органи и/или свързани градски органи) участват само в едно проектно предложение в рамките на една и съща покана за представяне на предложения.
9. Кандидатстващите градски власти (основни градски власти и/или асоциирани градски власти) не са били избрани и финансирани по предишна покана за представяне на предложения на EUI-IA.
10. Немодифициран потвърдителен лист, надлежно подписан от законния представител на главния градски орган, е качен в ЕЕР, в раздел „Потвърдителен лист към формуляра за кандидатстване“.

Ако не са изпълнени всички изисквания, посочени по-горе, формулярът се счита за недопустим и не се извършва допълнителна оценка. В края на проверката за допустимост кандидатите ще бъдат уведомени за решението относно тяхната кандидатура (дали продължават или не).

8.2 СТРАТЕГИЧЕСКА ОЦЕНКА

Заявленията, които са обявени за допустими и отговарящи на условията, ще бъдат подложени на стратегическа оценка, извършена от група външни експерти. Стратегическата оценка съставлява 70% от тежестта на цялостната оценка на проекта и се състои от следните критерии:

- **Иновативност и уместност (30%)** До каква степен кандидатът е в състояние да докаже, че проектното предложение е ново решение, което има добавена стойност във връзка с темата на поканата? До каква степен решението е релевантно на местния контекст и на целите на политиката на сближаване?
- **Партньорство и съвместно създаване (12%)** До каква степен партньорството е подходящо и стабилно за прилагане на предложеното решение и постигане на очакваните резултати? До каква степен предложението позволява значимо участие и съвместно създаване от страна на заинтересованите страни, целевите групи и гражданите?
- **Измеримост на резултатите и въздействието (12%)** До каква степен очакваните резултати са конкретни и реалистични и отразяват очакваното въздействие на проекта върху местния контекст, както и върху бенефициентите/крайните потребители?
- **Устойчивост и разширяване на обхвата (8%)** До каква степен проектът ще осигури траен принос за справяне с идентифицираното предизвикателство? До каква степен предложеното решение ще бъде самоподдържащо се след крайната дата и до каква степен има потенциал да бъде разширено, ако се докаже като успешно?
- **Възможност за прехвърляне на проекта (8%)** До каква степен проектът има потенциал да бъде прехвърлен и в други градски райони в Европа?

Индикативните въпроси за оценка за всеки критерий са представени в Ръководството за ЕИГР-ИД, глава 3.2 „Процедура на подбор“.

В резултат на стратегическата оценка експертната група от външни експерти изготвя оценка на заявленията и ги класира въз основа на точките от стратегическата оценка. Със съгласието на ЕК одобрените заявления в общото класиране, преминават към оперативна оценка. В края на процеса на стратегическа оценка кандидатите се уведомяват за решението относно тяхната кандидатура (дали продължават или не).

8.3 ОПЕРАТИВНА ОЦЕНКА

Оперативната оценка се извършва от постоянния секретариат и представлява **30%** от тежестта на общата оценка на проекта. Основната цел на оперативната оценка е да се оцени надеждността на предложението, т.е. дали то е обосновано, реалистично, последователно и съгласувано, пълно, готово за ефективно управление и бързо изпълнение и дали показва съотношението между качество и цена. По време на оперативната оценка се оценяват следните критерии:

- **Дизайн и логика на проекта (12%)** До каква степен елементите на работния план (дейности, крайни резултати, изходни продукти, показатели) са изчерпателни, реалистични, последователни и съгласувани? До каква степен предложеният дизайн на проекта ще доведе до постигане на целите и очакваните резултати?
- **Осъществимост на проекта и оперативна готовност (8%)** До каква степен предложението е осъществимо (да бъде изпълнено в рамките на определения срок) и готово за експлоатация?
- **Организационни мерки и оперативен капацитет (5%)** До каква степен дейностите по управление и комуникация са подходящи и подпомагат цялостното изпълнение на проекта?
- **Бюджет (5%)** До каква степен бюджетът е съгласуван и пропорционален?

Примерните въпроси за оценка за всеки критерий са представени в Ръководството за ЕИГР-ИД, глава 3.2 „Процедура на подбор“.

След оперативната оценка комисия за подбор прави окончателния подбор. Кандидатите ще бъдат уведомени за решението в края на процедурата по оперативна оценка.

8.4 СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

При процедурата по вземане на решения се използва система за оценяване. На всеки критерий се присписва оценка от 1 до 10; в резултат на това се получава средна оценка за проект. Използва се следната скала за оценяване:

9-10 – отличен

7-8 – добър

5-6 – среден

3-4 – слаб

1-2 – много лош

Моля, обърнете внимание, че ако проектът получи по-малко или равно на 4 точки по някой от критериите за оценка, той автоматично се отхвърля и няма да бъде разглеждан по-нататък.

Системата за оценяване се прилага, като се вземат предвид не само специфичните предимства на всяко проектно предложение, но и духа на конкурентния процес, като се разглеждат в сравнителен план другите проектни предложения, подадени в рамките на същата покана за представяне на предложения. Поради тази причина на кандидатите на проектни предложения, които не са включени в списъка за оперативна оценка или не са окончателно одобрени, не се предоставят съответните им оценки, а подробни коментари по всички оценени критерии.

Кандидатите за проекти трябва да имат предвид, че ако са избрани в резултат на процедурата на подбор, това не им дава автоматично право да получат съответните безвъзмездни средства от ЕС. В случай че условията, определени по време на началната фаза на проекта, не бъдат изпълнени (ако се прецени, че проектът не е достатъчно готов, за да бъде приведен в действие), довереният субект си запазва правото да прекрати проекта и да го премахне от списъка на одобрените проекти по ЕИГР-ИД (за повече подробности вж. ръководството на ЕИГР, глава 4 „Начална фаза и сключване на договори“).

8.5 КРИТЕРИИ ЗА ИЗКЛЮЧВАНЕ НА КАНДИДАТИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА

В съответствие с финансовия регламент³¹, кандидатите могат да бъдат изключени от процедурата за отпускане на безвъзмездни средства, ако главният градски орган или лицата, които имат правомощия за представителство, вземане на решения или контрол в рамките на главния градски орган, или лицата, които са от съществено значение за изпълнението на проекта, се намират в едно или повече от следните изключващи положения:

- процедури по обявяване в несъстоятелност, несъстоятелност или ликвидация,
- нарушаване на задължения, свързани с плащането на данъци или вноски за социално осигуряване,
- тежко професионално нарушение, включително представяне на неверни данни,
- измама,

³¹Регламент (ЕС, Евратом) на Европейския съюз и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012

- корупция,
- поведение, свързано с престъпна организация,
- пране на пари или финансиране на тероризма,
- терористични престъпления или престъпления, свързани с терористични дейности,
- детски труд и други форми на трафик на хора,
- нередност,
- създаване на фиктивно дружество или участие в него.

По време на процедурата по кандидатстване всички кандидати трябва да представят заедно с формуляра за кандидатстване и декларация, потвърждаваща, че главният градски орган и партньорите по проекта не попадат в обхвата на някой от горепосочените критерии за изключване. Тази декларация е включена в листа за потвърждение, приложен към формуляра за кандидатстване в ПЕО. Моля, обърнете внимание, че листът с потвърждение трябва да бъде надлежно подписан от законния представител на главния градски орган, за да може заявлението да се счита за допустимо по време на проверката за допустимост.

По време на процедурата за подбор и преди окончателното решение на комисията за подбор относно отпускането на безвъзмездни средства, постоянният секретариат проверява кандидатите в системата за ранно откриване и изключване (EDES) – системата, създадена от Европейската комисия за укрепване на защитата на финансовите интереси на Съюза и за осигуряване на добро финансово управление³². Ако в EDES бъде открит главен градски орган, постоянният секретариат уведомява кандидата, който след това има възможност да представи защита преди окончателното решение на комисията за подбор, в съответствие с принципа на пропорционалност.

9. НАЧАЛНА ФАЗА И СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ

Началната фаза обхваща първите 6 месеца преди фазата на изпълнение на проекта. Нейната цел е да гарантира, че са изпълнени всички административни условия за гладко и ефективно начало на изпълнението на проекта, и да предостави гаранции за нивото на готовност на проекта (управление на проекта, изпълнение на проекта, управление на риска). Основните аспекти, които

³² Член 142, Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите правила, приложими към общия бюджет на Съюза.

се разглеждат по време на тази фаза, са обучения по управление на проекта (включително запознаване с рамката за докладване и мониторинг), изпълнение на административните и правните изисквания за стартиране на проекта, интегриране на препоръките на комисията за подбор, предварителен одит и проверка на готовността. Началната фаза има за цел също така да установи ползотворно сътрудничество между ръководителите на проекта и постоянния секретариат.

Проверката на проектната готовност е процес, заложен в началната фаза, за да се предотвратят, доколкото е възможно, големи неочаквани проблеми по време на изпълнението на проекта. Проверката на проектната готовност се извършва както от контрола на първо ниво по време на предварителния одит, така и от постоянния секретариат и обхваща целия обхват от управленски, административни, финансови и оперативни въпроси, които могат да повлияят на доброто изпълнение на проекта и постигането на целевите резултати от него. При проверката на готовността се проверява също така дали проектът има надеждна стратегия и достатъчна предварителна подготовка по отношение на темите, разгледани в раздел „Управление на риска“ във формуляра за кандидатстване (т.е. управление на проекта, човешки капацитет за изпълнение на проекта, готовност при процедурите за възлагане на обществени поръчки, реалистичен график, правна среда за изпълнение на проекта, документация, свързана с инвестициите, местоположение и административни разрешения...).

Ако началната фаза не приключи успешно в рамките на предложения срок от 6 месеца (някой от горепосочените етапи не е завършен или има отрицателен резултат от предварителния одит и/или проверката на готовността), довереният субект има право да прекрати проекта (с оглед на това, че концепцията не е достатъчно готова да бъде приведена в действие) и да го извади от списъка на одобрените проекти по ЕИГР-ИД. В този случай на проекта се изплащат само двете еднократни суми за подготвителната и началната фаза на проекта. Ако началната фаза бъде прекъсната, преди да бъде завършена (напр. проектът отпадне), само еднократната сума, предвидена за разходи за подготовка на проекта, ще бъде предоставена на главния градски орган..

Успешно завършената начална фаза е задължително условие за получаване на финансиране от ЕФРР за изпълнение и започване на фазата на изпълнение на проекта.

10. КАК ДА ПОЛУЧИТЕ ПОМОЩ

Персоналът на постоянния секретариат ще бъде готов да окаже съдействие на кандидатите по всички технически въпроси, които могат да възникнат по време на поканата за представяне на предложения по ЕИГР-ИД – подробности можете да намерите на уебсайта на ЕИГР. В допълнение:

- Постоянният секретариат ще организира семинари за кандидати в различни градове в Европа. Датите и местата на провеждане на семинарите за кандидати са публикувани на

уебсайта на ЕИГР. По време на тези семинари участниците ще имат възможност да си запишат двустранни срещи с членове на постоянния секретариат и/или с представители на ЕК, за да обсъдят идеята си за проект.

- Ще бъдат организирани онлайн уебинари по конкретни аспекти на разработването и подаването на проекти.
- На уебсайта на ЕИГР е осигурен раздел с въпроси и отговори онлайн, като ще се провеждат и двустранни консултации, също онлайн.
- Пакетът с документи за кандидатстване (състоящ се от: мандат, ръководство на ЕИГР-ИД, техническо ръководство за платформата за електронен обмен (ПЕО), подробни инструкции за попълване на формуляра за кандидатстване, достъпен онлайн на всички езици на ЕС в системата на ПЕО, и допълнителен работен документ с формуляр за кандидатстване) е достъпен на уебсайта на ЕИГР.

11. ОСНОВНИ ДАТИ

- **06/05/2024** – стартиране на третата покана за представяне на предложения от ЕИГР-ИД
- **06/2024 – 10/2024** – Семинари за кандидати и онлайн консултации
- **14/10/2024 (14:00 CEST)** – краен срок за подаване на формулярите за кандидатстване
- **03/2025** – примерна дата за окончателното решение за одобрение на проектите
- **09/2025** - крайна дата на началната фаза
- **01/10/2025** – начална дата на изпълнение на всички одобрени проекти

Очакваме с нетърпение да прочетем скоро вашите предложения за проекти!